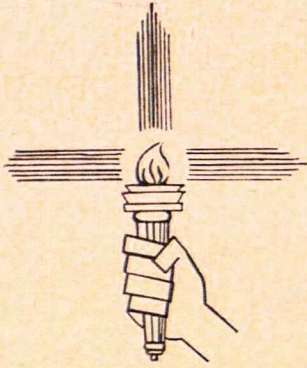

ATEITIS

1956, BALANDIS, NR. 4

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1956 METAI

Nr. 4

BALANDIS - APRIL

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Juozas
Baužys, Enata Skrupskelytė, Antanas
Sužiedėlis.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE,
BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams \$5.00 pagal U. S. dol.
kursą.

Carbės prenumerata metams \$10.00. Atskiro
numerio kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August,
by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLenmore 5-7281

Subscription \$5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post
office at Brooklyn, New York, March 31, 1950
under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Antanas Sužiedėlis — Protas, jausmai ir Lietuva	73
Vilmanta Karečkaitė — Rytojus, žemės pasaka (eil.)	75
[Lūs] rašytojai apie motiną	76
Vitalija Dogutaitė — Tyla, Paskutinė Valanda, Vakaras, Išsilaisvinimas, Laikas, Ateinu (eil.)	78
Kęstutis A. Keblys — Kalnas be viršūnės	79
Kęstutis A. Trimakas — Pasaulėžiūra ir tremties jaunimas	82
Broliai iš Sibiro siunčia tikėjimo ir vilties relikviją	83
Paulius Jatulis — Didvyriai, šalys ir nuotykių (tęsinys)	84
Danutė Vebeliūnaitė — Tik ji (eil.)	85
Alfa Sušinskas — Idėjinis fanatizmas	86
Elena Ubartaitė — Mano motina	88
Jonas Petrėnas — Grafų, muzikos ir rašytojų mieste	89
Dalia Prikockytė — Vyturys (eil.)	90

S P O R T A S

P. Ganvytas — Sportas ir principai	91
--	----

D A R B A I I R Ž M O N Ė S

Pakeleivis — Pavasario nuotaikos Putname	92
--	----

P L A Č I A M E P A S A U L Y J E	93
---	----

K R E I V O S Š Y P S E N O S	96
-------------------------------------	----

Viršelio 1 psl. — Motina. Nuotr. Vyt. Maželio.

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus.

Priklausydami Kristaus Bažnyčiai, kuri
yra paties Kristaus mistinis kūnas, mes
prieš visą pasaulį ištariame: Instaurare om-
nia in Christo (Eph. 1,10) — viską atnau-
jinti Kristuje. Tai ištarusieji paimame ant
sąžės pirmutinę didžiausią priedermę at-
naujinti Kristuje save, atnaujinti Kris-
tuje savo gyvenimą, parodyt savo
gyvenimu, savo gyvenimo dar-
bais ir pasielgimais, kad mums šie žo-
džiai tai ne tuščia frazė, kad mes savo gy-
venime vadovaujamės kitokiu mokslu ir
kitokiais principais, kad mes savo gyvenime
siekiame kitokį tikslą.

(Trys pamatiniai klausimai: Ateitis, 1911
m., nr. 1).

PROTAS, JAUSMAI IR LIETUVA

ANTANAS SUZIEDĖLIS

Ne kartą* teko nugirsti ir juokais, ir rimčiau žmones šnekant, kad išeivijos mergaitės esančios labiau lietuviškos, negu jauni vyrai lietuviai. Jos dainas dailiau dainuojančios, tėvynės ilgesį giliau širdy nešiojančios. O vyrai? Et, jie kieti proto sutvėrimai. Jie esą grumiasi su gyvenimu tokiu, kokį mato prieš akis. O Tėvynės nėra prieš akis — ji svajonių šalis. Užtat ir žmogus esąs lietuvis tiek, kiek jis jaučiasi lietuvis. Tai jausmo reikalas. O mergaitės giliau jaučia. Ergo.

Ne tam šis straipsnis, kad norėtusi ginčytis, jog mergaitės nedailiau dainuoja ir negiliau jaučia. Juk tai beveik tiesa, kam ginčytis. Bet ar teisinga yra matuoti tautinį susipratimą jausmo matu? Kur slypi tautinio susipratimo pagrindas ir tvirtybė? Jausmuose? Prote? Tai ir norisi kaip tik čia pasvarstyti, ypač, kad šiuometinė studentų ateitininkų tema yra inteligentiškumo principas, ir savo suvažiavimuose nagrinėjame intelektualinių galių vaidmenį religijoje, tautybėje, šeimoje, visuomenėje.

Prieš pradėdant kalbėtis, sutarkime, apie ką eina šneka — kas yra jausmai? kas protas? tautinis susipratimas?

FILOSOFŲ SUPJAUSTYTAS ŽMOGUS

Pirmiausia — apie jausmus ir protą. Per šimtmečius filosofai ir senos mados psichologai ginčijosi ir pykosi — kaip suskirstyti, kaip surūšiuoti žmogaus galias? Vieni, pav., šv. Tomas, sakė, jog yra protas ir valia. Kiti — Descartes, Kantas, Rousseau ir šv. Augustinas dar anksčiau — tvirtino: yra protas, valia ir jausmai. Įdomu, kad visas ginčas dėl jausnių. Vieni tvirtino, jog jausmai nėra specifiškai žmogiška galia — juk ir vištos bijo, ir šunys pyksta, ir karvės liūdnamas minas nutaiso. Antrieji argumentavo, jog sielos ir kūno jungtis pakelia gyvuliškąjį, kūnišką, fiziologinį jausmų pagrindą ir kai ką augštesnio, ir žmogiškieji jausmai nesą tas pats, kas buliaus niršimas ar katės patenkintas murksėjimas.

Ginčas įdomus, bet čia ne taip jau svarbu, ar sutiksime, jog jausmai specifiškai žmogiška galia, ar ne. Svarbu, kad tai žmogaus galia, ir todėl surikiuokime jausmus šalia valios ir proto. Tik pasiaiškinkime, ką kiekviena iš šių sąvokų reiškia.

Protas yra ta žmogaus dvasinės sielos galia, kurios tikslas yra pažinti tiesą. Pavieniui paimtas, protas yra visiškai objektyvus, nesuinteresuotas. Tie-

sos — savo objekto — protas nejieško, bet ją atspindi. Jis nesiekia, nenori, netrokšta, bet priima, inkorporuodamas savin realybę ir tuo būdu žmogaus būtį plėsdamas, turtindamas. Todėl proto funkcija vadinama centripetali — realybę piaukia į jį.

Valia yra visiškai kitokia sielos galia. Savyje ji akla — valia nieko nepažįsta, nieko nesupranta, nieko savin nepriima. Tai tarytum koks dvasinės energijos rezervas, kuriuo žmogus trokšta, siekia, jieško, nori. Valios objektas yra gėris, ir jį jo siekia tada, kai protas kurią nors realybę pažįsta ir patiekia jai, kaip teisingą ir gerą daiktą. (Užtat sakoma, kad žmogus negali norėti ar mylėti to, ko jis nepažįsta). Priešingai protui, valios funkcija vadinama centrifuginė, t.y., iš savęs išeinanti, objektą aprėpianti. Protan objektas ateina, o valia išeina objektą apimti.

Jausmų nebūtų, jei nebūtų kūno. Beatifinė vizijoje, pavyzdžiui, jausmai nėra esminis dalykas (be abejo, kūnui prisikėlus, jausmai danguj taip pat turės savo vietą) — esmė yra proto pažinimas Dieviškosios Tiesos, ir visiškas valios palinkimas į Dieviškąjį Gėrį. Jausmas tik ten, kur yra kūnas. Kas šitokiu kategorišku tvirtinimu abejoja, tepasiskaito psichologijos literatūrą apie tuos žmones, kurie smegenyse elektrodais padilginti arba privalgę adrenalino ar kitokių chemikalų, ir pyksta, ir juokiasi, ir liūdi.

Bet kas tada tie jausmai? Apibrėžtume šitaip: tai laikinas žmogaus savijautos stovis, apspręstas įvairių vidujinės ir išviršinės aplinkos įtakų. Tos įtakos gali būti labai įvairios: pradedant spaudžiančiu bateliu susipažinimo šokiuose ir baigiant intensyviomis dvasinėmis kovomis. Jausmai taip pat neturi savo natūralaus objekto, kokį turi protas, kuris priima tiesą, ir kokį turi valia, kuri siekia gėrio. Jausmai yra grynai subjektyvus dalykas — nei centripetalus, nei centrifuginis, o difūzinis. Tai tarytum akompanimentas viskam, kas svarbaus vyksta žmogui. Mums, tiesa, visuomet atrodo, jog jausmai turi objektą — jei pykstame, pykstame ant Marytės. Bet tai tik proto išvada; pats pyktis grynai savijautos reikalas.

Svarbu dar taip pat prisiminti tai, kad jausmų žmogus negali numalšinti, pakeisti ar sutramdyti. Niekas, nei mes patys, negalime įsakyti sau mylėti, pykti ar liūdėti — ar nemylėti, nepykti ir nelūdėti. Galima jausmo efektus malšinti — nesidraskyt, jei pyksti, ir nelipt ant stogo, jei linksma. Ir galima jausmo priežastis manipuluoti — jei šuo įvaro baimės, nušovei ir ramu. Bet tiesioginiai jausmui nieko nepaliepsi.

*) Iš paskaitos, skaitytos New Yorke, stud. at-kų studijų dienoje, 1955.XII.30.

KAUNO
ARKIVYSKUPAS
METROPOLITAS

Gerb. Prof. S. Sužiedėlini
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

Zams-Tirol, Austria, 25 kovo 1956

Gerbiamasis Pone,

Priimkite mano padėką už malonius Ateitininkų Federacijos sveikinimus mano Globėjo šv. Juozapo šventės proga. Te Augščiausias suteikia Tamstos ir visos Ateitininkų Federacijos veiklai gausiausios palaimos.

Ta proga siunčiu geriausius mano sveikinimus Kristaus Prisikėlimo švenčių proga ir jungiu ganytojinį palaiminimą visiems Jūsų darbams.

Addictissimus in Christo Domino

** Juozapas J. Skvirskis*
Kauno Arkivyskupas

Tiek apie protą, valią ir jausmus. Pakartodami, prisiminkime tai — protas yra objektyvi pažinimo galia, kurios objektas yra tiesa; valia yra troškimo, siekimo galia, įieškanti proto nušviestų dalykų, ir jos objektas yra gėris. Jausmai yra laikinas savijautos stovis, atspindįs visa, kas svarbaus, dvasiško ar kūniško, žmoguje vyksta.

AŠ LIETUVIS, BET AR GRIŠIU?

Dabar apie tautinį susipratimą. Dėl šito apibrėžimo daug ginčytis nereikia. Ateitininkui tautinio susipratimo kriterijus tėra vienas, ir jį tegali pritaikyti tik kiekvienas sau, subjektyviai ir nuosirdžiai — ar esu nusistatęs grįžti laisvon Lietuvon ar ne? Ar jaučiu tokią pareigą ir ar padaryčiau auką, atsisakydamas savo asmeniško patogumo, jei Tėvynė to reikalauja? Ir viskas. Jei taip, tada maža bereikia šnekėti apie Balfus, Vlikus ir bendruomenes — tai tėra laikinos priemonės tautiniam susipratimui išlaikyti, ir jų reikalas aiškus kiekvienam, kuris yra pasiryžęs padaryti tą asmeninę auką, kai Tėvynė bus laisva. Gi tos priemonės ir veiksmai neturi jokios prasmės, jei netikim laisvos Lietuvos ateitim. Užtat ir tautinį susipratimą tėra prasminga matuoti tuo pagrindiniu kriterijum — kiek tvirtas mūsų nusistatymas įnešti savo dalį, gal didelės asmeninės aukos pareikalaušančią, laisvos Lietuvos atkūrimui?

Be abejo, visi esam šiandien tvirtai nusistatę tą asmeninę auką Tėvynėi padaryti be svyravimų. Bet metai bėga, ir laikas yra tokia viską zulinanti srovė. Kartais nelengva prieš srovę irkluotis. Tenka nusistvert kokio krūmo, sustot valandėlę ir pagalvot — kaip čia toliau varytis, kad nepailsus kartais? Kokiu irklu stipriau užkabint? Protu? Jausmais?

GERA JAUSMAIS GYVENTI, BET...

Pirmiausia pažiūrėkime į tai, kokią rolę tautinio susipratimo išlaikyme vaidina jausmai. Be abejo, šiuometiniame lietuviškame gyvenime jie vaidina be galo svarbų, didelį vaidmenį. Minėjimai, suvažiavimai, susibūrimai, stovyklos, vakarai — visa tai jausmais išdailinta, nuspalvinta, išpuošta. Sustojam į ratelius, rankom susiėmę, ir dainuojam žvijas lietuviškas dainas — apie Nevėžį, sraunų ir gilų, apie Nemuną, tykų ir didį, apie Lietuvos girias žalias, laukus javais išplaukusius, apie marias ir ežerus ir ramų vakarą sodyboj. Mes supilam kapus partizanams, ir einam eisenose jų lankyti, su žiburiais rankose, minėdami jų kovą šventą, jų auką kruviną. Mes klausomės minėjimuose savo vyresniųjų nuosirdžių kalbų apie didingą, karžygišką Lietuvos praeitį, apie grožį ir šilumą namų, kuriuos palikome. Su giliu įsijautimu ir nuosirdžiu žavėsiu mes patys deklamuojame apie vaikystę išbėgiotus takelius, ir kalnelius, kuriais rogutėm slidinėdavom. Mes taip didžiuojamės Lietuvos praeimi, grožimės Lietuvos gamta, liūdime dėl Lietuvos kančios ir vargų.

Visa tai yra be galo kilnu, gražu, galinga. Tačiau visi šitie uždegę ir pagaunantys jausmai yra tuščias reikalas, jei mummyse nėra dar gilesnio, nei šie jausmai, supratimo, kas yra tėvynės prasmė, dar šviesesnio pažinimo, kas — tėvynės vertė. Jausmas lieka jausmu — ar tai vaikiško susižavėjimo ar patriotizmo jausmas. Prisiminkime — tai laikinas žmogaus savijautos stovis, reguliuojamas įvairių aplinkos įtakų. Tas pats jausmas gali būti ir labai kilnus ir bevertis — ir tai pareina visiškai nuo to, kokia už jo slypi prasmė. Žmogus taip padarytas — jis verkia su verkiančiais, juokiasi su tais, kurie juo-

VILMANTA

KAREČKAITĖ

R Y T O J U S

VAKAR tik vieną kartą buvo ir praėjo.
Gal atgarsiai tylučiais drebuliais dar stoviniuos širdy —
Pabėgs. Rytojus amžinas kaip nežinia ir jos eiga
Ir ja kaip vaikas vaiką amžinybė amžinumą seks.

Sutirpo daug pavasarių ir nežinau kokia vaga nuslys rytojus—
Tik metai nenuneš skaidriausio pajutimo šokančiai žolelei;
Ir nesuklups akis stebėt darnumą bėgančiuose toliuos;
Jautrumas nublanksta ir vidujinis džiaugsmas neišblės.

ŽEMĖS PASAKA

MINTIS širdy suklupus kaip bitelė virpa;
Graudu: bejausmis vaizdas laukuose kaip knygos lapas.
Švelnutis pajutimas kelia, budina: ten ežerėlis tyvuliuoja,
Čia saulė smaginas ir vėjas klaupias. [raibsta,

Gležnom rankutėm vaikas į gėlynus siekia —
Dar neskiria ar jį vilioja dobilėlis ar varpelis;
Ar svaigsta grožio jausmas, gal palietimas stebina?
Ir mielą, jautrią pasaką jam žemė seka:
Kilnesnis ir stipresnis jausmas—jis širdelę veria;
Bet taip dažnai mažam mažam gyvenime tik pajutimas šneka!

kiasi, ir puola priešą su įnirtimu, jei kas iš paskos šaukia "urra". Jam taip gera. Gera ir mums gyventi ta socialia vienuma, kurion mus kiekvieną sieja ir įtraukia liūdna daina apie Nemuną arba tranki daina apie uošvės dvarą. Drauge su visais liūdėdami, drauge vildamiesi, ilgėdamiesi, mes pasijaučiam esą grupės nariai, jaučiamės suprasti, priimti.

Tačiau jei nieko nėra daugiau, kaip jausmai, tai mums lygiai gera bus po kelių metų, įsitaisius baltą namą, kojas mirkyti šiltam baseine ir klausytis vaikučių taušėjimų. Ir tada mes jausimės taip pat suprasti ir priimti, ir mums gal nebereiks lietuviškų dainų apie Nemuną, ir nepasigesime Maironio eilėraščių.

Štai kodėl tautinis susipratimas, jausmais ugdomas ir gaivinamas, yra toks pat laikinas, nepastovus, netvirtas, kaip ir tie amžinai besikeičią jausmai. Toks tautinis susipratimas baigiasi ne ką vėliau, kai išsiskirsto draugai, liūdnas dainas drauge su tavim dainavę.

Tad kaip tą tautinį susipratimą palaikyti? Kaip sutvirtinti?

LIETUVA — ETINĖ VERTYBĖ

Čia ir visa laimė, kad žmogus nėra vien tik jausmų kamuolys. Jis turi šviesų, objektyvų protą, ir turi valią, kuri siekia gėrio. Bet kaip, paklauskite, tuo protu ir ta valia lipdyti tautinį susipratimą?

Atsakymas paprastas — atsiminkime, jog proto funkcija yra pažinti, suprasti. Valios — pažinto ob-

jekto siekti. Užtat ir tautinio susipratimo matas yra tai, kiek mes pažįstame ir suprantame tautos, tėvynės esmę, vertę, ir kiek ryžtamės tos etinės vertės siekti — tą gėrį realizuoti, įgyvendinti.

Tėvynės prasmę gi galima aiškinti dvejopai. Vieni sako — esą tėvynės žmogui reikia, be tėvynės jam negerai. Sykį gimei vienos šalies sūnum ar dukra, tai be jos pilnai negali gyventi. Tėvynės reikia, kaip duonos ir gėrimo, arba kaip mažam vaikui reikalingi tėvų namai. Tėvynės neišsižadėk, neišsigink, nepamiršk, nes be jos ramybės nerasi, svečiose šalyse laimės nesujiešiosi.

Toks tėvynės vertės supratimas yra grynai subjektyvus ir todėl reliatyvus dalykas. Ji, tėvynė, tiek verta, kiek ji žmogui asmeniškai, kiek jo asmenybės integracijai duoda. Bet jei šitaip norime tėvynės prasmę suprasti, nepamirškime, jog gimtasis kraštas toli gražu ne visiems vienodu mastu yra gėrį padalinęs. Tam, sakysim, kurs Lietuvą paliko keturiasdešimt metų amžiaus būdamas, tėvynės aplinka yra persunkusi visą jo gyvenimą, ir tokiame žmogui iš tikrųjų yra sunku be gimtojo krašto prasmingai gyventi. Tokiam žmogui tėvynės vertė, matuojama tuo subjektyviu mastu, yra nepaprastai didelė. Bet visai kitokia ji tam, kurs iš Lietuvos iškeliavo vežimėly stumiamas, mamos pagalvėlėm apkaitytas. Jam kur kas daugiau yra davusi svetimoji aplinka, negu lietuviškoji, ir jis toj svetimoj aplinkoj gal dar laimin-

(Nukelta į 86 psl.)

Mūsų
rašytojai
apie

MO
TI
NĄ

Nuotr. Vyt. Maželio

Š A T R I J O S R A G A N A :

Mamatė dažnai klausdavo, kuo skiriasi sapnas nuo tikrovės? Sapno nuotykius dažnai žmonės gyvena lygiai intensyviai, kaip ir tikrojo gyvenimo nuotykius... Ar tas skirtumas, kad sapnas greit praeina, o tikrovė pasilieka? Juk tai tik iliuzija. Ir tikrovėje tėra tiktai dabartis. Kas praėjo, tas jau tampa sapnu...

Mamatė mėgdavo žiūrėti ir į gėles, tarsi ieškodama tų grožybų, kurių nėra regėjusios žmonių akys. Išgirdusi mano žodžius, ji pažiūrėjo į mane, liūdnai šyptelėjo ir tarė: Trumpai težydi rožės, Irute! (Sename dvare, psl. 8)

V A I Ž G A N T A S :

Meldėsi motutė taip pat karštai, kaip karštai šeimininkavo ir namus valdė: daug, dažnai balsu, verkdamą, be galo nusilenkdama Apvaizdai. Vakaraus, dėkodama už visa gera, per dieną patirtą, puldavo žemėn kryžium, ją, kaip gyvą, apkabindama, ją meiliai bučiuodama, visus žodžius tiesiog žemei sakydama: — Juoda žemė, šventa žemė! aš tave nužemintai bučiuoju: tu mane nešioji, tu mane peni, tu mane linksmini.

M A R I U S K A T I L I Š K I S :

Trim dienom praėjus, ji pakilo iš lovos. Svyravo, ramstėsi dar pasieniais. Kraupiai ir su nerimu spaudė kūdikį prie krūtinės. Ir kai jis miegojo, užsikvėmbusi ant lovos, žiūrėjo į jį, klausėsi jo alsavimo, gūščiojo jam verkiant. Rodos, norėdama jo akyse atpažinti save pačią. Nustebusi, išsigandusi, neperprantanti gerai, kas dedasi. Ji tikinosi, jog tai tikrai jos kraujo dalis. O ji tenorėjo atsiziūrėti iki sočiai. . . (Užuovėja, psl. 164)

Van Gogh — Motina ir vaikas

P A U L I U S J U R K U S :

Užskleidėm paskutinį motinos užrašų lapą, užvožėm kaip taure, iš kurios gėrėm brangų vyną. Atsistoje žvelgėm į paveikslą ir susimąstę nuklydom į laukus. Sode noko vaisiai, dideli, kvapnūs, dūzgė bitės. Toliau plaukė rugiai ir lenkės Varduvai.

Tarp tų rugių pamatėm grįžtančią motiną. Ji braukė ranka per varpas, skynė jas, įėjusi sodan, lankė avilius, agrastų ir serbentų krūmus ir ramiu žingsniu atėjo prie mūsų. Ant jos pečių baltavo plačiai atmesta skara, rankose — nuskinti rugiai. (Pavasaris prie Varduvos, psl. 64)

M. Cassatt — Vakare

A L O Y Z A S B A R O N A S :

Motina gyvena dvidešimt kilometrų nuo miesto, — kaime, mažoj trobelėj. Apie trobelę daržas, o norint gyventi, — to daržo maža. Reikia eiti dirbti kitur. Ji vakar tikriausiai ūkininkui linus rovė, prieš dvi savaites grėbė vasarojų, prieš mėnesį rišo rugius, o šiandien kasa bulves. Ji uždirba, savo seniems metams nepras-tu darbu, keletą centų. Jai reikia gyventi, ir ką aš galiu jai padėti? Nieko. Manai, motina nežino, kad ir man blogai gyvenasi? (Žvaigždės ir vėjai, psl. 72)

N E L Ė M A Z A L A I T Ė :

Jie lėtai važiavo gatvės grindiniu, jie nežiūrėjo į ją, kai, važiuojant pro bažnyčią, ji plačiai persižegnojo, o už šventoriaus vežimas sustojo, jai liepė išlipti ir eiti jų tarpe.

Du negyvi vyrai, ji mato, ir vienas yra toks sumaigyttas, tokia krūva kraujo ir drabužių skutų, jog jis pats savęs nepažintų. Tačiau kitas! Ji junta, kaip po sunkiu vilnoniu sijonu jos keliai linksta, ji mano, kad dabar turėtų būti labai išbalusi, nes tas, kuris guli gražus ir mirtyje, ramiu sveiku veidu — šitas yra jos širdies džiaugsmas ir sopulys, jos sūnus.

(Gintariniai vartai, psl. 233)

Pieta, 15 a. prancūzų mokyklos darbas. Originalas Louvro muzėjuje

VITALIJA BOGUTAITĖ

T Y L A

O mirusi tyla!
Tavy ir vienumoj girdžiu aš savo balsą
Ir gaivališkai į aukštybes kyla tylinti malda.
Bent tą akimirką galiu užmiršt save,
Galiu paneigti ryšį su žeme
Ir savo naštą Laikui
Atiduot.

PASKUTINĖ VALANDA

SUSTOJO laikrodis.
Kiekvienas pasiėmęs palikimą
Artinosi prie Uolos,
Prie Paliktos Uolos.
Dabar ir jūs ir aš
Parodysime laiko knygą.
Parodysime puslapius išmargintus
Ar juodus.
Parodysim laukus,
Kaip derliu puikiai sėjom.
Dabar Paskutinė Valanda.

V A K A R A S

DUSINANTIS vakaro kvapas,
Kaip mirtis,
Išbraido žaliuojantį lauką
Ir renka uogas nuo prinokusių
Ir žemę glostančių šakų.

Stipriom, šakotom rankom
Pakabinęs auką nešasi
Erdvėn, kur nėra žemės.
Ir skundas (lyg motinos
Prie kūdikio kapo) atplaukia ...
Pripildo tiršta, vakaro kvapu dvelkiančią
Orą, slegiančią našta.

ISSILAISVINIMAS

NURINKIT gėles.
Sukurkit laužą mėnesienoj.
Naktis, lai pavirsta diena!

Ruduo išiskverbęs vėl liūdesį neša —
Lyg milžinas, eina kalnais.
Koks didelis ir mažas
Jo likimas.

Šiandien, daugiau nei vakar,
Jus prašau—sukurkit didį laužą.
Jis aukuru pavirs,
Mes sudėsime savo aukas.

Ruduo.
Gėlių puokštės, lapai,
Žiedai nubirę sukas mėnesienoj ...

Sukurkit laužą —
Lai dega visa tai!

L A I K A S

KODĖL dar dega žvakės?
Jau laidotuvės baigėsi.
Gėlės paslėpė liūdinčius veidus
Ir viskas užmigo tyloj.

Tik geltonas, tirštas vaškas
Liejosi į didį ežerą.
Ežerą, kuriame sustingsta
Prabėgusios valandos,
Kuriame atsispindi mūsų ašarų
Lašai.

A T E I N U

VARGONŲ užesy,
Žvakių šviesoj, gėlių kvepėjime
Ateinu pas Tave.
Mintim išsiveržiu iš šių dienų —
Šiandien ir vakar—ta pati diena,
Sparnais lediniais laiką
Karmo Tavo žirklės.
Mes renkam nuotrupas
Ir esame laimingi,
Nes nepažįstam pilnumos.
Mes—atkarpų žaidimo
Vaikai.

Kalnas be viršūnės

KĘSTUTIS A. KEBLYS

TIESĄ pasakius, mano šeimininkė nėra jau tokia baisi ragana. Ji rėkia, kai sutrinksiu durimis naktį grįžęs, ar kad obuolius kambary laikau, ir išreikalauja kiekvienus tris centus, jei paštininkas atneša išpirktiną laišką. Bet kai buvo mano gimtadienis, ji pasveikino mane ir dovaną nupirko, — gal nenupirko, gal nuo seniai turėjo, tačiau vistiek — davė. Tokią nedidelę terra cotta statulėlę. Geltonai ir žaliai nutepliota kinietė su ilgais, juodais antakiais ir maža nosyte, belaikanti nedidelę pintinę. Šeimininkė renka visokias senienas, tai gal ir ta statulėlė ko nors verta. Man ji nereikalinga, net neturiu kur pastatyti. Bet ar dovana turi būti užsidedama ir nunešiojama? Svarbu pats davimas — mano šeimininkė vistiek nėra tokia baisi.

*

Restoranas tuščias, kaip paprastai. Pasirenku šio to naktipiečiams ir sėduosi prie atitverto staliuko. Mano pamaina baigiasi nevykusiu laiku. Knoxville ekspresas išvažiuoja prieš dvyliką, ir kai palieku tą pragaro mašiną su neplauta krūva lėkščių amžinai pavėluojančiam Stanliui, restorane jau nebebūva žmonių. Valgau vienas, ir nesmagu. Nuobodu, kai vien tik valgymas. Gerai, kai yra žmonių: dar nevisai pabudusios moterys, servetėlėm bešluostančios žiovulį. Vistiek nori gerai atrodyti, stengiasi. Kitos tiek apsnūdusios, kad jom jau nebesvarbu, ar plaukų kuokštas išsipešęs. Seniai, rūkantys ir patenkinti savim, karieiviai, grįžtą namo atostogų ar atgal į bazę — stebi ir tuomet atrodo, jog ir pats keliauji. Tuomet ir res-

torano pyragas ne taip sprangus, ir namo grįžti pusiau linksmas.

Bet dabar restoranas tuščias. Keli šoferiai ant apvalių kėdžių prie baro geria kavą, bet jie pažįstami ir neįdomūs. Palieku pusę sausienės ir apvytusius salotų lapus, nešu viską atgal virtuvėn. Stanlis jau atėjęs, žiovauja ir tingiai gramdo maisto liekanas į atmatų kibirą. Visi mes čia kaip lėkštės, tik plaunami rečiau — penktadieniais, po algos.

Išeinu vėl į restoraną. Prie baro nuogos kojos — vyriškos. Kas čia per eksponatas? Trumpos odinės kelnės, visai baviškos, tik pusšvarkis čionykštis, šviesiai mėlynas, su tamsia apikakle ir lopais ant pečių. Sustoju ir žiūriu. Turbūt koks amerikonas keistulį vaizduoja, nori į laikraščius papulti. Atsisuka ir nešasi padėklą prie staliuko. Plaukai šviesūs, ir veidas jam aštriai nukapotas. Gal ir ne amerikonas.

— Barbara, duok kavos.

— Nemiegosi ir rytoj vėl lėkštes daužysi. — Senė įpila, aš paimu ir atsargiai nešuosi.

— Nieko prieš, kad prisėsiu kartu?

— Jeigu norite, prašau.

Aiškiai ne amerikonas. "U" taria trumpai, kaip Erna, kuri prieš porą mėnesių čia dirbo.

Keistui pradėjo valgyti net nepasižiūrėdamas. Lyg vienas prie stalo sėdėtų. Neatrodo, kad pats pasi-aiškina, kodėl trumpas kelnės nešioja ir kur vidury nakties bastosi. Mano, kad pasėdėsiu ir nueisiu.

Siurbiu kavą, paskum išsitraukiu rūkalus.

— Cigaretę?

— Dėkui, ne. Dabar valgau.

— Paimk. Surūkysi, kai baigsi.

Piešiniai Nijolės Vedegytės-
Palubinskienės

— Man rodos, kad jau pats ke-
liavimas yra tikslas. Atsikratai
kasdieninių vaizdų, pamatai pa-
saulį, visą laiką leki į kažką naują.

— Bet į ką? Jei tik taip, tai į
nieką, nes nieko nėra, kas būtų
nauja. Jei žvelgi giliau, žmonės vi-
sur tie patys.

— Gerai, gerai. Bet ar pats ir
nekeliauji tam, kad Ameriką pa-
matytum ir grįžęs namo galėtum
girtis draugams? Dar gal į iliust-
ruotą žurnalą pakliūti?

— Klysti. — Jis šypsojosi.

— Tai kodėl tuomet?

— O, ilga istorija.

— Nieko tokio — pasakok.

— Neįdomu bus.

— Gal ir ne. Bet tau gi bus ma-
lonu pašnekėti apie save. Visiems
mums malonu.

Jis krustelėjo, bet mano meluo-
tas išūlumas pataikė. Truktelėjęs
pečials, pradėjo. Prieš karą buvęs
mokytojas, gimnastiką dėstęs, pas-
kum penkis metus kariuomenėj,
vienus nelaisvėj. Sena, tarsi šimtą
kartų per kalnę atmušta istorija.
Aš laukiau. Jo lėtas, lyg sau kalbas
balsas pradėjo pabusti. Aš klau-
siau.

— Mūsų gyvenamas namas bu-
vo sugriautas. Žinojau tai anks-
čiau ir žinojau, kad tėvai žuvo
griuvėsiuose, bet grįžau. Tačiau ten
ne vien sugriautas namas buvo —
jei galima matyti savo gyvenimą,
tada mačiau — sulaužytos plytos
purvinam lietuvių buvo mano gyve-
nimas. Žinoma, mėginau grįžti,
kaip ir visi, bet neradau senos ra-
mybės. Trankiausi po kraštą, bet
visur buvo tuščia ir koku. Išbai-
giau sutaupas, nuvažiavau pas pus-
brolį, architektą. Negalėjau su-
prasti, kaip jis gali būti laimingas,
kada viskas palaidota griuvėsiuo-
se.

Grįžimas į gyvenimą atėjo visai
nelauktai. Mano dėdė, dvarininkas,
pasikvietė pas save — per bom-
bardavimus tėvai atvežę pas jį
kai kuriuos daiktus, gal aš norėsiąs
pasiimti ką nors. Man tuoj dingte-
lėjo galvon senas mūsų šeimos pa-
likimas — dvi terra cotta statulė-
lės. Kažkoks mūsų protėvis dar
ano šimtmečio pradžioj jas padarė,
paskui jos ėjo iš kartų į kartą.
Juodvi sudarė porą: kinietė mergi-
na su pintine ir vyrukas su laz-
da. Kai sustatydavai šalia, atrody-
davo, kad juodu ilsisi pakelėj, grįž-
dami iš ryžių laukų. Bet pas dėdę
buvo tik berniukas. Išvertėm visus
kampus — antros neradom. Dėdė
kaltino nuomininkus. Karo gale
turėjo priimti kažkokią šeimą. Ne-
labai taurūs žmonės luvo, gal ir
paėmė. Dėdė spėjo, kad bus nune-

Jis nenorom paima. Aha, pasiga-
vau pilietį. Priėmė cigaretę, dabar
turės kalbėti.

Bet jis neskuba. Pelenai man
byra į kavą.

— Ar tik ne iš Vokietijos būsi?

— Teisingai. — Ir jis valgo to-
liau.

— Aš irgi buvau Vokietijoje, gy-
venau keletą metų.

Jis net nepažiūri, tik linkteli.
Tarsi visi pasaulio žmonės Vokie-
tijoje porą metų būtų gyvenę.
Pikta, bet manęs laukia tuščia pa-
lėpė ir dar tuštesnis rytojus.

— Ar šoferis būsi, ar savo ma-
šina trauki?

— Ne, aš dviračiu.

Nuotykių įieškotojas, atrodo.
Ameriką apžiūrinėja.

— Retas svečias — pas mus čia
tik autobusai ir sunkvežimiai su-
stoja. Kartais kokia paklydusi ma-
šina. Dviratininkai didelę reteny-
bė.

Jis vėl linkteli... Prįpratęs būti
retenybe, matyt.

Mano kava baigiasi, bet ir jo
lėkštės tuštėja. Bandė jis iš-
šluosto padažą, pastumia lėkštės ir
dvejodamas paima mano cigaretę.
Uždegu ir sau užsidegu.

— Jūs, turbūt, užsienietis taip
pat?

Aha, matyt, gera cigaretė — kal-
ba žmogus.

— Kodėl? Mano akcentas?

— Ne. Iki šiol dar nepaklausei,
kaip vadinuos, ir pats neprisista-
tei.

— Ar svarbu vardai? — nusijuo-
kia. — Vadink kaip nori — John
ar Jack — žmogus nuo to nepasi-
keis ir įdomesnis nepasidarys.

Keistuolis pritarė linktelėjimu.
Abu kurį laiką trumpinom ciga-
retes ir stebėjom vingiuotą dūmų
raštą ore.

— Tu turi būt laimingas žmogus.
Mini sau dviratį, kiekvieną dieną
naujos vietos, nauji žmonės. Va-
žiuoji sau, ir nuobodulys nepave-
ja. Toks tai tikras gyvenimas. Mes,
kurie tupim vietoj ir nekeliaujam,
niekad nesam patenkinti gyveni-
mu. Tariamės, kad kažko laukia-
me, o iš tikro laukiame tik nieko,
kažkokios nesuprantamos tuštū-
mos.

— Teisybė, — keistuolis, matyt,
nutarė išileisti į pokalbį, — žmo-
gus negali gyventi tik tam, kad
būtų, atseit, niekam. Jis turi gy-
venti kam nors, o jei to nemoka,
tada kenčia ir nerimsta. Bet kly-
sti, jei manai, kad keliavimas tai
jau vartai į pasitenkinimą. Ir ke-
liavimas yra buvimas. Čia svarbu
kam, o ne kaip. Va, mano pusbro-
lis — jis architektas — retai pa-
lieka savo miestą, bet jis laimin-
gas. Dar studentaudamas jis su-
kūrė mintyse tobulą pastatą. Tik
mintyse, bet kada nors gal bus ir
gyvenime. Jis turi tikslą — dirba,
įieško tobulą mintį paversti tobulu
daiktu. Matai, jis sėdi vietoj, aš
bastausi, ir abu esam vienodai lai-
mingi. Nes abu įieškom.

Ar laipiojai kada po kalnus? Lipi, sieki, kovoji su uolomis. Viršūnėj džiaugiesi, tiesa, bet tada pamatai, kad ne į tą kalną kopei, kad yra aukštesnių...

šę miestan parduot, nes jiems trūko pinigų. Išvaikščiojau visas senų daiktų parduotuves mieste ir pagaliau radau. Ne statulėlę, tik pėdsakus. Krautuvinėkas buvo tikras, kad tokią turėjo — kinietė su ilgais antakiais, geltonu apdaru, įskilusia rankove, žalia pintine. Bet tik turėjo — kažkas nupirko, sakė — bene koks tai ponas iš Goettingeno. Vykau ten ir beveik mėnesį praleidau antikvarų parduotuvėse. Pėdos vedė atgal į Miuncheną. Grįžau ir, sėdėdamas traukiny, staiga pajutau, kad jį ieškau. Lyg grįžo mano gyvenimas. Tarsi kas ištiesė kartį, slystančiam į eketę. Tai ir viskas — jį ieškau ir esu laimingas.

Valandėlę tylėjome.

— Baisiai įdomu. Bet kodėl čia Amerikoje?

— O, paprastas dalykas. Vienas senienų pirklys atpažino mano jėškinį ir prisiekė, kad prieš metus pardavęs vienam amerikoniui karininkui. Atsekiau tad čia. Ar svarbu, kur jį ieškau? Svarbu, kad tikslas yra.

— Ir manai, kad atrasi?

— Žinoma. Koks galėtų būti gyvenimas be vilties?

Jis rimtas. Ir man nesinori juoktis, nors viskas atrodo baisiai neįtikima. Iš kažkur pamažu pradėjo skverbti sutapimo džiaugsmas. Stūmiau jį atgal. Nesąmonė! Tokių dalykų nėra. Kvailystė. Tačiau paklausiau:

— Įdomu būtų pamatyti tą statulėlę, kuriai jį ieškai poros. Ar vežiojiesi kartu?

— Turiu kuprinę. Galiu parodyti. Išsipasakojau, kaip moteris, tai nėra ko slėpti.

Po minutės jis grįžo Atvyniojo audeklą — terra cotta kinietukas. Negali kilti jokios abejonės — tas pats spalvų derinys, toks pat linijų lankstumas, ir pagrindas panašiai išskaptuotas. Bet kaip toks sutapimas? Aš beveik prasižiojau, vos spėjau susilaikyti, neišliejęs nuste bimo žodžiais, nes šypsena jis jau liejosi. Žodžius bandžiau tarti rimtus ir nedėtus, nugręžti visą nuste bimą ir pasitenkinimą.

— Kur nakvoji?

— Nežinau, gal pigų viešbutį rasiu, gal pakelėję kur. Naktis nešalta.

— Žinai, užsukam pas mane. Bus vietos, o po stogu vis geriau.

Jis nespriešina. Dviratį surangom daiktynė, abu susėdam prieky. Automobilis savo akim režia tamsos ledą ir bėga pats. Vis dar jaučiu šypseną. Turbūt, carai ir cezariai panašiai jausdavosi, kai prieš juos stovėdavo žmogus, kuriam piršto pamojimu galėjo būti nukirsdinta galva arba dovanojama karalystės kampsas.

Tylim ilgą laiką. Staiga užėina man noras žaisti jo nežinojimu.

— Sakyk, ką darytum, jei atrastum tą kinietę?

Jis neatsako iš karto.

— Kodėl klausai? Niekad apie tai nepagalvojau. Nežinau tikrai.

— Laimingas būtum tikriausiai.

— Kažin. Niekad nepagalvojau, nes tai nesvarbu. Ir aabar aš jau laimingas — jį ieškodamas. Jei rasčiau? Nežinau. Ar laipiojai kada po kalnus? Prisimeni? Lipi, lipi, ir vis yra trauka kilti aukštyn. Sieki ir kovoji su uolom. Viršūnėj džiaugiesi, tiesa, bet trumpam. Aukščiau negali, vienintelis kelias žemyn. Ir tada pamatai, kad ne į tą kalną kopei, kad yra aukštesnių. Ne, geriau kalnas be viršūnės.

— Bet klausyk, — juk pats sakei, kad tiki, jog surasi.

— Tikiu. Kitaip negali. Be vilties juk ir jį ieškojimas negalimas.

— Bet jeigu rasi? Kas tada?

— Kas tada? Nieko. Greičiausiai namo traukčiau tuomet. Ir vėl į nebuvimą, tikriausiai. Bet ar svarbu? Dabar dar jį ieškau ir gyvenu. Kam gi taip klausai?

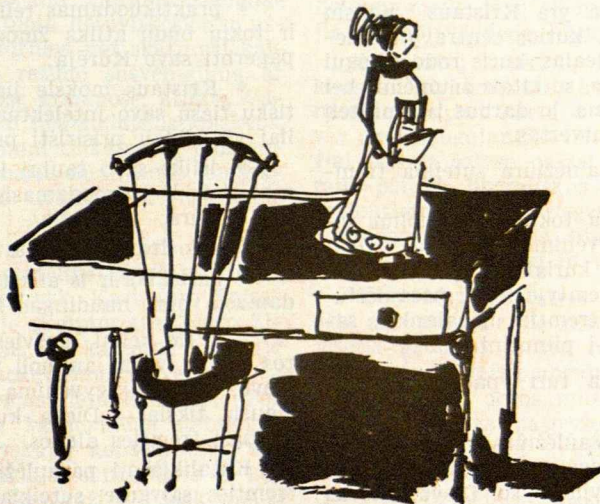
— Nieko. Šiaip sau šneku. — Ar jis pastebėjo pasikeitusią gaidą mano balse?

Lipam laiptais į mano kambarį, ir aš jam sakau:

— Luktelk truputį. Pas mane nežmoniškai suversta, gėda svečią įsivest.

Jis sustojo, o aš įbėgau kambarin, pačiupau nuo stalo šeimininkės dovaną — kinietukės rankovę tikrai įskilus — atvėriau rūbų spintą ir giliai užkasiau tarp bal-tinių.

— Ženk vidun, — sakau, ir dabar mano balsas vėl ramus.

PASAULĖŽIŪRA

IR TREMTIES JAUNIMAS

Jaunuolis! Koks skambus ir užburiantis žodis! Tai žmogus, užbaigęs nerūpestingas vaikystės dienas ir besiruošias savarankiškam, atsakingam ir pilnutiniam gyvenimui.

Jaunuolis tremtyje yra jaunas žmogus, išrautas iš pastovių gyvenimo aplinkybių savo tėvynėje, kurios prieglobstyje būtų galėjęs natūraliau ir lengviau savo tautos bendruomenėje vystyti religiniam, kultūriniam, profesiniam darbui ir taip pat ruošti savo ateičiai.

Tėvynėje auklėjimosi sąlygos yra daug palankesnės: sava kultūra, sava spauda, papročiai, geriau pažįsta savo tautiečio jaunuolio būdą auklėtojai...

Lietuvoje katalikiškumas ir tautiškumas daugumoj buvo arčiau surišti, susijungę, papildę vienas kitą, kas taip pat padėjo išugdyti vieningesnes asmenybes.

Tremtyje susidaro tam tikra auklėjimosi priemonių stoka ir nevieningumas: vietoj savos kultūros, papročių, spaudos, idėjų, aplinka pasiekia svetimą, kitos tautos kultūrą, papročius, idėjas... Kitos tautos žmonėms ta dvasia yra tinkama, natūrali, bet tremtiniais, jų dvasiai ji yra svetima; skirtingų pažiūrų auklėtojai bei kitos auklėjimo priemonės; daugelyje tremties kraštų atrandama materializmo dvasia, indiferentiškumas religijai ar net bedievybė, nemoralė...

Dėl to tremties jaunuolio pasiruošimui į pilnutinio žmogaus gyvenimą susidaro sunkumų tiek tautiškų, tiek religinių požiūrių.

Atramos bejieškant

Pasaulėžiūra yra žmogaus gyvenimo filosofija, pagal kurią jis žvelgia į visą pasaulį, mato savo paskirtį jame bei kreipia savo veiksmus gyvenimo paskirčiai — tikslui atsiekti.

Kiekvienas žmogus turi pasaulėžiūrą, aiškią ar miglotą, darnią ar sukapotą, savanaudišką ar nukreiptą į kilnų idealą.

Ir jaunuolis, įžengdamas į gyvenimą, pasisavina vieną ar kitą pasaulėžiūrą.

Katalikiškoji pasaulėžiūra yra Kristaus mokslu paremta gyvenimo filosofija, kurios centre yra Dievas, žmogaus aukščiausias Idealas, kuris rodo žmogui jo tikruosius santykius su Juo, su kitais žmonėmis bei visa kita, tuo pačiu kreipdama jo darbus į vienintelį tikslą, dėl kurio jis buvo sutvertas.

Ką tat katalikiškoji pasaulėžiūra suteikia tremties jaunuoliui?

Katalikiškoji pasaulėžiūra tokiam jaunuoliui suteikia vienintelę teisingą gyvenimo filosofiją, galvosenos bei elgimosi principus, kuriais jis pasieks Dievą, žmogaus tikslą. Be to, tremtyje tokia pasaulėžiūra atitaiso tas klūtis, kurias tremties nepalankios sąlygos sudaro jam išsivystyti į pilnutinį žmogų.

Katalikiškoji pasaulėžiūra turi ypatingos reikšmės šiose srityse:

Religija. Katalikiškoji pasaulėžiūra kyla iš religijos — tikėjimo, o iš tos pačios pasaulėžiūros vystosi praktiškoji religija, santykiavimas su Dievu. Dievas yra pats pastoviausias, pats tvirčiausias pagrindas, ant kurio stovi kaitaliojantis žmogaus gyvenimas. Katali-

kiškoji pasaulėžiūra rodo kryptį į Jį jaunuoliui siūbuojančioje tremtyje: ir tremties sunkumuose, ir per-tekliuje jis išsilaiko pastovus, nes jo žvilgsnis krypta daugiau į dangų, negu į žemę. Gili religinė praktika — katalikiškos pasaulėžiūros reikšmingiausia pasėkmė.

Atsakymas į gyvenimo klausimus. Įvairiose studijose katalikiškoji pasaulėžiūra jam bus tas jungiantis ryšys, nurodąs giliausią visų daiktų prasmę — jų atsiradimą iš Dievo. Tikėjimas prapiės jo ribotą žmogaus akiratį.

Moralinėse problemose jis atras neklaidingą vadovą — Kristaus Bažnyčią.

Jei tremties aplinka ir būtų materialistinė, nemoralė ar net bedieviška, jis išliks idealistu, siekiančiu krikščioniškas tiesas įgyvendinti savo bei kitų žmonių gyvenime.

Idealizmas ir pasiaukojimas idealui yra katal. pasaulėžiūros vaisius.

Gyvenimo pašaukimas. Jaunuolis, gyvendamas apsisprendimo amžių, pasirinks tokį pašaukimą, kuris, apsvarsčius, jam rodysis Dievo esąs jam skirtas: šeimos gyvenimas ar dvasinis luomas. Suprasdamas, kad kiekvienas pašaukimas suteikia privilegijų ir pareigų, jis jau iš anksto ruošis savo pasirinkto gyvenimo būdo pareigas kuo geriau atlikti.

Tautiškumas. Katal. pasaulėžiūra jaunuoliui diktuoja, kad jo tauta yra žmonių bendruomenė, su kuria jis yra natūraliu būdu susirišęs kūnu ir dvasia. Dėl to jis stengsis savo tautiškumą išlaikyti, palaikyti artimus santykius su savo tautiečiais, o radęs progą, paremti tautos visuomeninį bei kultūrinį darbą bei įsijungti aktyviai į tėvynės išlaisvinimą.

Santykiuose su kitataučiais katalikiškoji pasaulėžiūra moko jaunuolį gerbti kitus bei visa, kas yra gera kituose.

Nors tremties sąlygos būtų ir nepalankiausios, katalikiškos pasaulėžiūros vedamas jaunuolis nepaluš, bet visomis priemonėmis stengsis užpildyti dėl aplinkybių susidariusias nepalankias auklėjimosi spragas. To darbo gražūs ir vaisiai:

* praktikuodamas religiją, jis bendraus su Dievu ir tokiu būdu atliks žmogaus pagrindinę pareigą — pagerbti savo Kūrėją;

* Kristaus moksle jis atras teoretiskų ir praktiskų tiesų savo intelektualinėm pajėgom plėtoti, valiai vis labiau prisirišti prie Gėrio;

* išliks savo tautai ištikimas, bendraudamas su savaisiais ir naudodamasis jam artima tautos dvasia bei kultūra;

* bus draugiškas kitataučiams;

* pasirinks ir iš anksto ruošis pašaukimui, stengdamasis būti naudingas žmonių bendruomenei.

Visi tie keliai, apšviesti katalikiškos pasaulėžiūros šviesa, veda jaunuolį tremtyje į atsakingą, savistovų, pilnutinį gyvenimą, o galutinai — į jo aukščiausią tikslą — Dievą, kur krypta visų žingsniai ir baigiasi tremties dienos.

Katalikiškoji pasaulėžiūra, ugdoma ir stiprinama tremties sąlygose, suteikia jaunuoliui tvirčiausią atramą ir neleidžia nunešti jo gyvenimo idealų svietimui srovei.

Broliai iš Sibiro siunčia tikėjimo ir vilties relikviją

Nuotr. T. Narbuto

Vysk. Kazimieras Paltarokas, Panevėžio vyskupas, šiuo metu valdąs ir Vilniaus arkivyskupiją, ganytojiškame laiške, paskelbtame „Lietuvos TSR Katalikų Kalendoriuje“ 1955 m., valančių tvirtumu ir stiliumi pliekia Lietuvoje okupantų palaikomą girtavimo paprotį ir visus kviečia burtis aplink blaivybės vėliavą: „Nei prikalbinėjimais, nei blogu pavyzdžiu nesiduokite savęs palenkti girtybei. Blaivias renkite savo vestuves, krikštnas, pakasynas ir šiaip šeimynes ar bažnytines iškilmes! Burkitės po blaivybės vėliavą“. Iš laiško trykšta vysk. Kazimiero Paltaroko tvirtas žodis ir liaudžiai suprantamas, paprastas, bet sugestyvus jo kalbų ir raštų stilius.

Naujųjų Lietuvos vyskupų konsekracija (kan. Petro Maželio ir dekanas kun. Julijono Steponavičiaus), plačiai komentuota lietuviškosios ir užsieninės spaudos, kai kuriuos net skatinusi kalbėti apie komunistinio režimo sušvelnėjimą ar tikėjimo laisvę užimtuose kraštuose, atlikta Vatikano pavedimu, visiškai neatsiklausus Maskvos, tik parinkus konsekravimui tinkamesnį momentą. Prieš kiek laiko panašiu būdu buvo konsekruoti du nauji vyskupai Latvijoje, kurių vienas veikiai buvo ištremtas į Sibirą.

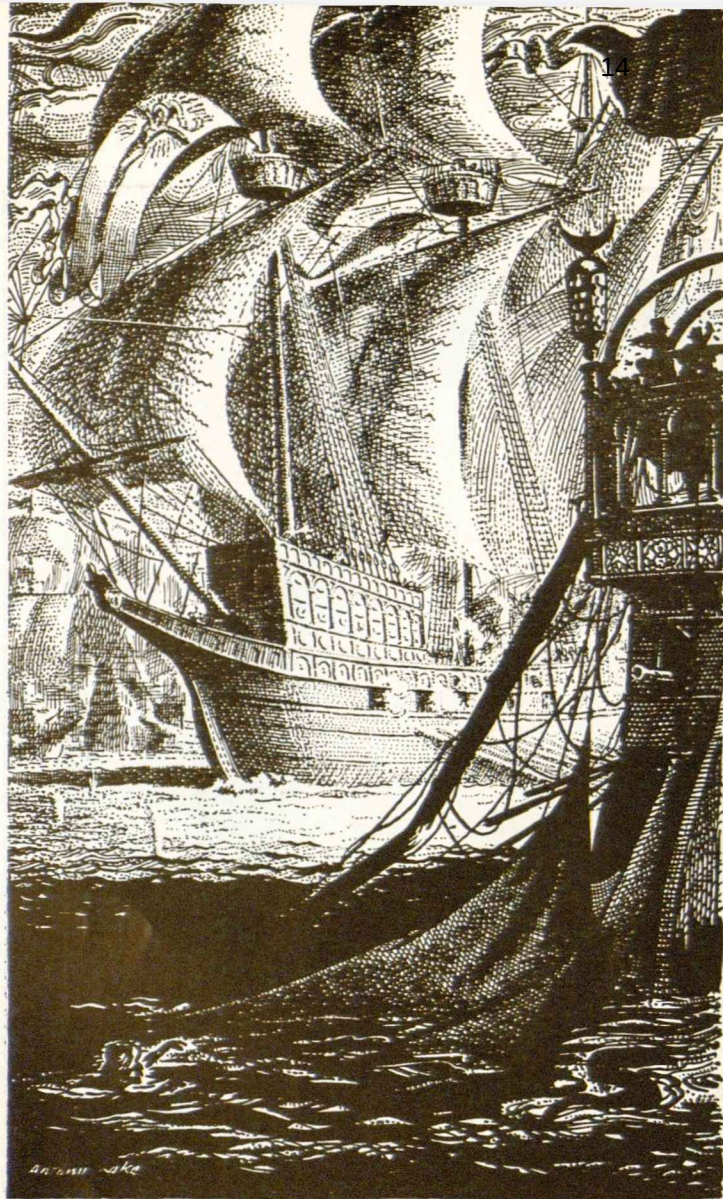
Naujųjų Lietuvos vyskupų konsekracija vyko Panevėžio katedroje, turinčioje Kristaus Karaliaus titulą, pastatytoje vysk. Kazimiero Paltaroko rūpesčiu, išpuoštoje skulptoriaus Juozo Zikaro meniškais kūrinių, gi katedros kupoloje išpūdingas dail. J. Mackevičiaus paveikslas — šv. Kazimiero pasirodymas lietuviams prie Polocko, suteikęs lietuvių kariuomenei stebuklingą pergalę. Naujųjų vyskupų konsekracija, vykusį šio paveikslą artumoje, simbolizavo ir kovojančios lietuvių tautos ryžtus, laukiančius antrojo stebuklo.

Lietuvių kankinių relikvija, jaudinusi lietuvių ir svetimtaučius Vokietijoje, prel. M. Krupavičiaus rūpesčiu buvo atvežta į JAV ir vežiojama po lietuvių kolonijas. Toji relikvija — ištremtųjų lietuvių padarytoji stula, kurią vienas vokiečių belaisvis atvežė Vokietijon ir įteikė katalikų vyskupui, kuris maloniai leido šia lietuviams brangia relikvija susipažinti ir įsijausti į jos gilią religinę, tautinę simboliką.

Stula padaryta iš paprastutės medžiagos, kurią kenčiantiems lietuviams galėjo duoti skurdi barako aplinkuma, slaptoje išsiuvinėta ir papuošta lietuviškomis gėlėmis, matyt, lietuvių kunigo vartota slaptoje klausant likimo brolius išpažinties ar teikiant kitokius religinius patarnavimus, gražiausiai kalba apie nepalaužiamą lietuvių meilę tėvų tikėjimui, apie viltis, kurias jie kančioje sudeda į Dievo rankas.

Ši lietuvių kankinių relikvija yra autentiškiausias dokumentas kenčiančios, tremiamos, naikinamos, bet kartu ir didžią tikėjimo ir laisvės ugnį saugojančios lietuvių tautos. Kai lietuviai laisvės šalyse pešasi, skaldosi, steigia įvairaus plauko liberališkus sambūrius ir klajoja pasipūtimo pilnuose „egzistencialistiniuose įėjokijimuose“, broliai iš Sibiro siunčia švenčiausią jų tikėjimo, lūkesčių ir vilties relikviją.

„Ar nebėra pasaulyje teisybės mylėtojų, didžių žmonių? Ar jie nežino, kaip jų broliai ir seserys krikščionys yra naikinami? Ar pasaulio krikščionys užsnūdo apgaulingu suraminimo miegu ir tiki, kad ordos, mus sunaikinusios, sustos? Ne! Bolševizmas pasiryžęs sunaikinti pasaulio civilizaciją, kultūrą ir krikščionybę. Neklyskime — bolševizmas laukia tik patogaus momento“ (Iš Lietuvos tikinčiųjų laiško popiežiui Pijui XII 1947 m.).

DIDVYRIAI, ŠALYS IR NUOTYKIAI

PAULIUS JATULIS

Po ilgos ir vargingos kelionės Pranciškus Ksaveras būriniu laivu iš Lisabonos atplaukia į Indiją. Čia jį pasitinka palmių šešėlyje paskendęs miestas Goa, portugalų Indijos valstybės sostinė, tarp dramblių ir šventųjų karvių judanti margaspalvė minia. Pranciškus, vaikštinėdamas po naująjį miestą, susipažįsta su jo gyventojais ir papročiais.

(Tęsinys)

Pirmojo pasivaikščiojimo metu Pranciškus Ksaveras užsuko į katedrą ir išvydo gražiausių vaizdų. Miesto turtuoliai ir kilmingieji veržėsi į šventovę. Prabangūs neštuvai pro judančią minią skynė kelią, o iš jų lipo tamsios veido spalvos ponios, kurių rūbai išpuošti brangakmeniais, veidai dažyti, gražūs batukai... Pažai skubėjo į bažnyčios vidų, tiesė atsineštus kilimus, statė paauksintus krėslus ir nešė maldaknyges. Paskui juos, vaikų ir tarnaičių lydimo, iškil-

mingai žengė ponios į joms skirtas vietas.

Po to pasirodė minios čiabuvių gyventojų, kurie savo rūbais ir odos spalva skyrėsi nuo visų. Jie nešėsi storus rožančius ant kaklo ir, įėję į šventovės vidų, pamaldžiai lenkė galvas.

Pasididžiavimas ir laimė pripildė misijonieriaus širdį, kai jis, baigęs tūkstančių mylių kelionę, pagaliau šioje pagonių šalyje tarėsi radęs antrąją krikščionybės sostinę. Netrukus jisai savo ordino viršininkams ir broliams siuntė laiškus į Romą, rašydamas:

— Goa yra visiškai krikščioniškas miestas... Turime būti dėkingi Viešpačiui, kad Kristaus vardas šioje tolimoje žemėje netikinčiųjų tarpe yra taip gražiai suklestėjęs... Susižavėjimas, tačiau, truko tik trumpą laiką. Pranciškus, arčiau pažinęs kraštą, jo krikščioniškus valdovus ir čiabuvius, pasijuto esąs suklaidintas europinio stiliaus pastatų, katedrų ir maldininkų spūsties prie bažnyčios. Pranciškus įsitikino, jog nereikia apie žmogų spręsti iš jo rūbų.

Į Indiją buvo atvažiavę portugalų kunigų, kurie krikštijo ištisas indiečių minias, tačiau, nemokėdami vietinės kalbos, negalėjo suteikti jiems gilesnio religinio pasiruošimo. Žmonės, daug negalvodami, leidosi krikštijami, tačiau pasikui vėl lankydavo pagoniškas šventyklas ir ten garbino savuosius dievus, vaizduojamus dramblių, beždžionių ir liūtų pavidaluose. Krikšto vanduo tebuvo palietęs tik jų išorę, gi širdyse tebegyveno jų senieji dievai ir religiniai papročiai.

Kolonijų valdininkai ir jų elgesys

Europiečiai, išgirdę apie naująją Indijos šalį, ryžosi ten vykti. Juos viliojo dideli grobiai, turtai ir brangenybės, įdomūs ir reti nuotyčiai, nauji gyventojai ir jų papročiai. Tokio plauko žmonių daug buvo ir tarp portugalų valdininkų, atvykusių į Indiją užimti valdžios vietų.

Portugalų kolonijos valdininkai visaip pataikaudavo vietiniams turtuoliams, tikėdamiesi daugiau turtų iš jų išvilioti. Už kyšius ir pataikavimą skirdavo vietiniams aukštesnes vietas valdžioje, suteikdavo daugiau įvairių privilegijų ir išimčių, gi jiems visai nerūpėjo vargšų ir neturtingųjų gyvenimas. Ir Pranciškus Ksaveras gretai pastebėjo: greta didingų katedrų, bažnyčių, valdžios įstaigų namų stovėjo paprastutės nendrinės lūšnelės čiabuvių, kuriose skurdas, vargas, burtai ir visokie prietarai tebevargino Indijos gyventojus.

Pranciškus, širdyje susikrimitęs ir pilnas kartumo ištvirtėliams portugalų valdininkams, rašo skundą Portugalijos karaliui į Lisaboną:

— Jūsų šviesybe, jeigu jūs savo valdininkams nepagrašysite pančiais, kalėjimu ir turtų atėmimu, ir jei to potvarkio griežtai neįvykdysite, visi jūsų įsakymai ugdyti Indijoje krikščionybę bus velniui. Tiesiog žiauru, kai tenka nuolat matyti, kaip jūsų kapitonai ir valdininkai pikta elgiasi su naujai pakrikštytais čiabuviais”.

Pranciškus Ksaveras, išliejęs Portugalijos karaliui skundą, pradėjo galvoti apie tikrąjį savo darbą: kaip atversti į krikščionybę Indijoje gyvenančius krikščionius. Tačiau, kaip sunku laimėti Kristui krikščionius, jis jau pakankamai turėjo patirties Europoje. Čia reikės jam panaudoti nauji būdai ir priemonės, kad pakrikštytieji Indijos gyventojai būtų tikri krikščionys, kurių gyvenimas ir papročiai neatstumtų nuo Evangelijos mokslo tų, kurie dar nieko apie krikščionybę nežino, vedžiojasi į šventyklas šventąsias savo karves ir skęsta klaidų prietarų pasaulyje.

Misijonierius lankosi po smukles

Pranciškus, pasiryžęs sustiprinti krikščionybę Indijoje, ir patsai nutarė gyventi kitaip, negu prieš jį dirbė ir gyvenę misijonieriai. Tas jo "kitaip" turėjo priartinti jį patį prie vargšų ir nuskriaustųjų, leisti pažinti jų gyvenimo rūpesčius, kad paskum galėtų atnešti jiems Linksmosios Naujienos šilumos ir paguodos.

Goa miesto kunigai gyveno gražiuose namuose, o Pranciškus, popiežiaus legatas, apsigyveno kukliame viešbučio kambaryje. Čia jam buvo gera vieta ir daug progų susitikti su visokio luomo žmonėmis. Šiurkštūs kareiviai, godūs valdininkai, prietaringi dievų garbintojai, išdidūs pirkliai ir vargšai vergai mielu noru leisdavosi su misijonierium į kalbas ir rasdavo paguodos. Grįžę namo, jie dar ilgai galvodavo apie drąsius ir guodžiančius Pranciškaus žodžius, kurie skambėjo jiems "kitaip".

Krikščionybė, apie kurią tas svetimas kunigas jiems pasakodavo, skambėjo tarsi naujas pažadas gražesnio gyvenimo, antgamtinės laimės, kuri už visus kentėjimus turi atnešti pilną atpildą. Ksaveras, apsivilkęs paprastais, kukliais rūbais, kalbindamas visus paprastais, meiliais žodžiais, greitai tapo visų draugas ir laukiamas svečias.

O kaip jisai mokėdavo surasti su visais pokalbį! Su pirkliais jisai mielai kalbėdavo apie prekybą ir visokius būdus daugiau uždirbti pinigų; lupikautojo namuose parodėdavo nuostabų pažinimą kredito šakose ir padėdavo jiems suvesti sudėtingiausius palūkanų apskaičiavimus; su jūrininkais ilgas valandas praleisdavo besipasakodami kelionių nuotykius ir paliesdavo painius laivininkystės klausimus; karininkai vėl stebėjosi, kaip šitam paprastam, apiplyšusiam kunigui suprantami ir žinomi kariniai klausimai ir problemos. Kiekvienas, suždomintas ir užburtas Ksavero kalbų, mielai jo klausėsi ir kviesdavo į savo namus.

DANUTĖ VEBELIŪNAITĖ

T I K J I

*O vienuma,—Tu drauge mano!
Kadaise bėgau ir slapsčiausi nuo tavęs.
Linksmoj minioj pamest tave norėjau,
Draugai užuomaršą žadėjo
Ir siulė dainą, juoką, linksmą šokį.
Man sakė, kad tai laimė... Aš netikėjau.*

*Bet skirstėsi draugai,
Ir tolo aidas linksmo juoko.
Numirė laimė, kaip trumpos dienos plaštakė,
O skausmas širdžiai sakė:
— Tik vieną draugę teturi—vienatvę.
Ji tik viena ištikima, kaip tamsią naktį žvakė.*

*Tik ji—žinau ir aš —
Lydės kiekvieną mano žingsnį.
Bus su manim jinau visur ir visada.
Ir net tuomet, kada
Mirtis pakvies mane jau amžinajam poilsui,
Prie kapo, užmiršto, apleisto.
Budės jinau
Viena.*

Užsukdavo Pranciškus ir į blogiausio vardo jūrininkų smukles — juk ir ten susirenka jo broliai. Kartais įkaušę jūrininkai ar šiaip kokie girtuoklėliai, pamatę kunigą smuklėje, norėdavo nutraukti lošimą ir viską suslėpti. Pranciškus jiems meiliai patardavo nesivaržyti — kareiviams ir jūrininkams juk nesą pareigos gyventi kaip vienuoliams. Jis pats sėsdavo prie lošikų ir geriančiųjų, su įdomumu sekdamas jų pramogas.

Kartą, plaukdamas jūra iš Goa miesto į Pietų Indiją, jisai išgirdo vieną jūreivį įžūliai keikiantis.

mat, jis ką tik pralošė visą savo turtą. Ksaveras priėjo prie jo, pasiūlė jam keletą auksinių ir ragino su tais pinigais dar kartą pabandyti savo laimę. Ir tikrai, ši kartą jūrininkas laimėjo, o Ksaveras, jį sveikindamas, priminė, kaip lengva žmogaus gyvenime pralošti ne tik pinigus, bet ir savo sielą, amžinybę. Jūrininkas susimąstė, padėkojo misijonieriui ir pasiryžo vėliau rūpintis savo šeima, darbu, negu per dienas mirkti smuklėse ir pralošti vargingų kelionių uždarbį.

(Bus daugiau)

IDEJINIS FANATIZMAS

ALFA SUŠINSKAS

PIRMŲJŲ amžių krikščionys kankiniai didžiai stebino religiniu tvirtumu savo budelius ir visą nekrikščionišką aplinkumą. Mirdami dėl savo įsitikinimų jie švietė nepaprastai tvirtu tikėjimu.

Pirmųjų amžių krikščionys kankiniai buvo idealistai, siekę savųjų idealų nieko nepaisydami, tačiau jie nebuvo fanatikai: jie mus stebina savo religiniu, idėjinu tvirtumu, bet ne fanatizmu, kurio jie neturėjo.

Kaikas mano, kad idėjinis tvirtumas tereiškias fanatizmą. Toks galvojimas yra klaidingas.

Idėjinio tvirtumo negalima laikyti idėjinio fanatizmu. Idėjinis tvirtumas yra garbingas gyvenimas pagal savo įsitikinimus, savo siekius, idealus bei idėjas realizuojant teisingomis ir garbingomis priemonėmis. Idėjinis fanatizmas irgi yra gyvenimas pagal savo įsitikinimus, tik juos realizuojant negarbingomis, neteisėtomis ir neteisingomis priemonėmis.

Fanatikas mano, kad, siekdamas savojo tikslo ir savo idėjas beįgyvendindamas, jis gali vartoti visokias priemones: pačias negarbingasias, pačias suktašias, net kruviniausias — kruvinąjį terorą bei smurtą. Fanatikas tiki, kad savo tikslui siekti jam esančios leistos bei pateisinamos bet kurios priemonės.

Idėjinis tvirtumas yra dorybė, rodanti aiškų žmogaus galvą ir jo charakterio taurumą bei pastovumą. Gi fanatizmas nėra dorybė: jis yra neigiamasis charakterio bruožas; bet kurios rūšies fanatizmas visada yra griaujamasis ir naikinamasis veiksnys.

Idėjinį fanatiką galima sulygtinti su dvasiniu, o neretai ir su fiziniu banditu...

Iš visų fanatizmo rūšių pati šlykščioji yra religinis fanatizmas. Ir visai suprantama: religiniu fanatizmu labiausiai nusikalstama vienam iš pačių pagrindinių religijos principų — artimo meilei.

Idėjinis fanatizmas, išikūnijęs politiniame kūne, būna baisus ir viską naikinas. Ryškiausią šitokio fanatizmo pavyzdį turėjome nacizme bei fašizme ir, deja, tebeturime komunizme. Iš viso, kiekviena diktatūra yra idėjinio politinio fanatizmo išraiška.

Net tos pačios šeimos vaikai turi skirtingų, saviškų pažiūrų. Juo labiau jų turi tarp savęs negiminingi žmonės.

Idėjų bei idealų yra įvairių įvairiausių. Tačiau tarp įvairių ir skirtingų idėjų sekėjų, idealistais vadinamų, turi būti randamas kelias, kuriuo jie visi kaip žmonės galėtų keliauti. Šis kelias yra protinga ir kultūringa tolerancija.

Idėjinis tvirtumas, pasireiškęs fanatizmu, nėra kilnus ir patrauklus. Paprastai idėjinis fanatizmas savo aklu įkarščiu pats sau galą suruošia. Anksčiau ar vėliau jis žūsta nuo ginklų bei metodų, kuriais sau kelią skynė kitaip galvojančiuosiuose žmonėse. Fanatikas dažniausiai paliekamas pats sau vienas su savo akluoju fanatizmu.

Idėjinis žmogaus tvirtumas yra didis dalykas. Juo pasireiškia tikrasis žmogus. Tvirtas ir garbingas savųjų idėjų bei idealų laikymasis visada sukelia kitaip galvojančiuosiuose pagarbą, susidomėjimą ir nuostabą. Gi idėjinis fanatizmas teiškia ir teišryškina gyvuliškąją pradžią žmoguje, užmirštančiame, kad šalia jo gyvena dar ir kitas žmogus taip pat su savišku, atskiru dvasiniu pasauliu; idėjinis fanatizmas tepa-
rodo idėjų bei idealų drabužyje pasislėpusį žmogų žvėrį, siekiantį sunaikinti šalia savęs stovintį kitokių idealų bendravardį Dievo kūrinį — nemiršamosios sielos kitą žmogų...

PROTAS, JAUSMAI IR LIETUVA

(Atkelta iš 75 psl.)

giau ir tiesiau gyvenimą nugyvens, negu Lietuvon sugrįžęs. Jei mums, kurie dabar esam studentų eilėse, Lietuva dar brangi, kaip asmeninės laimės šaltinis, tai tiems, kurie ateina po mūsų, šitie argumentai bus iš tikrųjų maža paskata tautiniam susipratimui ugdyti ir palaikyti.

Tėvynės prasmę užtat reikia visiškai kitaip supaprastinti. Lietuva mums turi būti pirmoj eilėj ne mūsų kasdieninės laimės viltis, bet paprasčiausiai — šventą pareigą. Gimtoji šalis yra etinė vertybė, ir kaip tokia, ji žmogų saisto ir įpareigoja. Nedarykime iliuzijos, jog grįžti į Lietuvą bus mūsų gyvenimo malonus išsipildymas. Grįžti Lietuvon bus niekas kitas, kaip gal nemaloni, gal didelės asmeninės aukos pareikalausianti, kieta pareiga.

Pavyzdys šitą mintį gal geriau paaikškins. Tikim į vieną Dievą, ir stengiamės gyventi taip, kad būtume verti po mirties būti su juo nekintančioj, amžinoj jungty. Protas pažįsta Dievą, kaip beribę, absoliučią Tiesą, ir mes lenkiame savo valią siekti to beribio, absoliutaus Gėrio. Jausmais čia negalime vadovautis, nes jie dažnai mus nuvestų visai kitu keliu — dažnai juk būtų daug maloniau, ir žemiškai šnekant, gal laimingiau nuodėmiauti, negu sekti Dievo įsakymus. Dievo siekti yra žmogaus paskirtis, pareiga. Tikėjimo apšviestu protu ir dieviškųjų malonių sustiprinta valia mes jo siekiame, ne kartą tramdydami savo jausmus ir įgeldžius.

Tėvynė yra taip etinė, moralinė vertybė, kaip ir Dievas žmogui yra vertybė. Ir tautinis susipratimas tad būtų galima šitaip apibrėžti — tai yra šviesus proto pažinimas, supratimas tėvynės, kaip etinės vertybės, kaip moralinės pareigos, ir tvirtas valios palenkimas, nusistatymas šitą pareigą įvykdyti.

Čia galėtume ir baigti, bet dar, vardan jausmų, norisi religijos ir tautybės palyginimą truputiuką praeiti. Būtent — jausmai jokių būdu neprivalo būti protui ir valiai visada priešingi, ir nebūna. Kartais jie mums trukdo ir sunkina protingai elgtis, o kartais — visai priešingai — palengvina. Štai mes puošiame bažnyčias paveikslais ir gėlėmis, statom rūpintojėlius sodybose, gražias giesmes giedame. Šalia garbinimo funkcijos, šitie dalykai turi ir jausminę vertę. Jie sukuria atmosferą, kurioje mūsų žmogiškoji būtis lengviau gali palinkti, pakrypti jau paskirtu dievišku keliu. Jausmai tada yra tartum mūsų dvasinių galių — valios ir proto — alyva. Mums lengviau mąstyti, pažinti, ir lengviau ryžtis, siekti, kai jausmai mus harmoniškai nuteikia tiesai ir gėriui.

Jausmai užtat turi didelį, svarbų vaidmenį mūsų pasiryžime išlikti Lietuvai ištikimiams. Tai atsitiktinis vaidmuo, bet didelis ir svarbus. Nenustokime žavėtis drąsia ir didinga savo tėvynės praeitim; nepaliaukime su nuostaba ir pagarba minėti kraujo aukų kurios mūsų gimtosios šalies laisvę išpirko ir gina: nenustokime dainuoti apie tai, kaip mūsų tėviškė graži. Tai mus sujungs vienan būrin, ir sustiprins mūsų ryžtą šventai pareigai, kurią vykdyti ne kartą bus gal ir labai sunku.

Ankstyvo pavasario sekmadienį

Nuotr. V. Maželio

PAGELTĖ pernykščiai lapai, lyg praėjusios vasaros prisiminimai, plaukiojo tvenkiny. Jie priminė nuskriejusias dienas, nebesugrąžinamas, o širdyse jautėme naujo pavasario žingsnius, tokius švelnius ir nedrąsius. Nauji žiedai, išlapavę medžiai, nauji pavasario vėjai atneša naujų išpūdžių ir visus giedriai nuteikia.

MANO MOTINA

ELENA UBARTAITĖ

TĖVELIO netekau būdama vos 3 metų, todėl mamytei atiteko ir tėvelio rūpintojėlio dalia. Visa mano vaikystė ir dabartinės dienos surištos su motina, kuri, lyg angelas sargas, lydi mano dienas. Ji man brangiausias ir mieliausias žmogus pasaulyje.

Dievas, tvarkydamas žmonių gyvenimą, liepia gerbti savo tėvą ir motiną, juos mylėti, padėti, už juos melstis ir jų klausyti. Šv. Rašto sūnus palaidūnas gražiausiai moko mus, į koki vargą patenka vaikai, palikę tėvų namus ir jų valią paniekinę.

Ir patys tėvai visuomet vaikams primena, kad reikia jų klausyti. Dažnai kartojami jų žodžiai ir meilė randa atgarsio vaikų širdyse.

Vos tik išmokstame abėcėlę, skaitome pradžios mokyklos knygose parašytą liaudies išmintį – patarlę: „Kas tėvų neklauso, valgo duoną sausą“. O kiek daug pasakų, pasakėčių, novelių, kurios moko vaikus klausyti savo tėvų! Tą patį primena ir mokytojai.

Ateitininkų kuopos susirinkimuose dvasios vadas ir vyresnieji narius nuolat ragina klausyti tėvų.

Visuomenė, pagerbdama tėvus, įvedė metines šventes, o pavieniai asmenys jiems pagerbti skiria savo darbus.

„Daugel meilių Viešpats leido į pasaulį, daugel leido mylėt, bet visų didžiausia ir vienatinė yra motinos meilė“. Jokia plunksna nepajėgia išreikšti motinos meilės savo vaikams.

Motinos meilei išreikšti priminsiu kartą skaitytą vieną vaizdelį. Audros metu viena motina su kūdikiu pateko ant negyvenamos salos ir nebuvo ko valgyti. Tada motina uolos skeveldra prakirto sau veną ir krauju pamaitino savo kūdikį. Kraujui nutekėjus ir jėgų netekusi, ji mirė už vaiko gyvybę. Pro šalį plaukė laivas, kuris atrado mirusią motiną prie gyvo vaiko. Ar begalima gyvenime rasti didesnę meilę? Ar ta meilė neįpareigoja

būti paklusniam ir už meilę atsilyginti meile.

Klausau savo mamytės, nes man ji tokia gera. Ji visuomet manimi rūpinasi. O kiek ji vargelio pakėlė dėl manęs tremties gyvenime Vokietijoje! Lyg po angelišku sparnu slėpė mane nuo bombų. Kiek ji kentėjo, kada aš buvau alkana ir apiplyšusi. Bėga dienos, bėga metai, o jos meilė ir gerumas neišsenka ir nesikeičia.

Kartais girdime tėvus su džiaugsmu ir pasididžiavimu kalbant, kada vaikai jiems padeda: „Jau viena ranka ilgesnė“. Aš, būdama paklusni savo mamytei, ir noriu būti

Masė yra kiekvienas, kuris nesiryžta kuriai ypatingai vertybei, o laiko save vidutiniu žmogumi, kuris jaučiai jaučiasi savo kailyje, kai mato, kad ir jis yra toks, kaip ir visi.

Ortega y Gasset

Yra tokių, kurie nori žinoti, kad žinotų; tai smalsumas. Yra tokių, kurie nori žinoti patys vieni; tai tuštybė. Yra tokių, kurie nori žinojimo, kad jį parduotų; tai gėdingumas. Yra tokių, kurie nori žinoti, kad statytų; tai išmintis.

Šv. Bernardas.

Netekti gyvybės yra nedidelis dalykas ir, jei reikėtų, turėčiau tam drąsos. Bet matyti kaip dingsta šio gyvenimo prasmė, išnyksta motyvai gyventi – štai kas nepakeliamas. Negalima gyventi be tikslo.

A. Camus.

ta ilgesnė ranka. Kartu noriu atsilyginti už nemiegotas naktis, už pirmus išmokytus tarti žodžius, už pirmus žingsnius ir visą patirtą vargą man beaugant...

Klausau savo mamytės, nes žinau, kad ji visuomet man nori tik gero. Esu tikra, jei klausysiu savo mamytės, man gyvenime gerai seksis.

Klausau savo mamytės, kad jai suteikčiau džiaugsmo, garbės ir pasididžiavimo. Klausau mamytės, nes nenoriu padaryti jai nemalonumų, ją įskaudinti, nes ji dėl to labai kentėtų. Klausau mamytės, kad gyvenime nereikėtų gailėtis, kad paskiau nebūtų per vėlu.

Ne iš vieno vaiko dažnai išgirstame po laiko nusiskundžiant: „O, kad būčiau paklauses savo tėvų, būčiau nenuėjęs tuo keliu“. Būtų galima pririnkti begalę pavyzdžių, kad vaikai, kurie klausė savo tėvų, tiems gyvenime sekasi, o kurie tėvų neklauso, tiems nesiseka.

Klausau savo mamytės, nes ji padeda man stiprinti būdą, kad būčiau tikra savo nusistatymuose. Aš visiškai pasitikiu, ką ji man sako, liepia ar pataria, pripažįstu jos autoritetą, vyresniškumą ir jai pagarbą. Ji mane auklėja. Jei pasiduosiu savo mamytės auklėjimui, užaugsiu ir išliksiu tikra lietuvaitė, gera katalikė. Ir šiuo metu man prisimena lietuvių motina, atvaizduota dailininko: sėdi prie ratelio, o šalia vaikas su knyga rankoje. Ir mano mamytė nori, kad aš visuomet lietuviškai kalbėčiau ir melsčiaus, išmokčiau gerai lietuviškai.

Pasikeitę gyvenimo sąlygos, bet nepasikeitę tėvų pareigos savo vaikams ir vaikų tėvams. Nepasikeitę ir mano pareiga visuomet klausyti mamytės. Ir dabar, kada dar tebelankau mokyklą, nieko geresnio negalėčiau padaryti savo mamytei, kaip tik būti jai paklusni ir už meilę atsilyginti meile, už gerumą – gerumu. Tegu man Dievas padeda būti paklusniai savo mamytei!

Rokiškio gimnazija

GRAFŲ, MUZIKOS IR RAŠYTOJŲ MIESTE

JONAS PETRĖNAS

Sugrįžo kartą iš kelionių po užsienį dvarponis ir giriasi žydėliui:

— Ot, mačiau gražių šalių! Judeli, ar tau teko būti Berlyne, ar kalbinai liūtus zoologijos sode, ar gėrei vokiško alaus? Ar buvai Romoje, kur ir dabar tebestovi senųjų romėnų pirtys, turėjusios šilto, šalto ir drungno vandens? Ar vaikštinėjai po Paryžiaus muzėjus, ar gėrei prancūziško vyno? Et, Judeli, tu nieko nežinai!

Žydėlis pakrapštė pakaušį ir klausia poną:

— Ui, ponas, o ar teko jums būti Kuosių kaime? Tai didelis ir gražus kaimas, o kiek ten geraširdžių ūkininkų, moterų, vaikų!

Dvarponėlis tylėjo, mat, niekada nebuvo buvęs Kuosių kaime.

Ir mes išmaišėm Berlyną, Frankfurtą, Romą, Bazelį, Paryžių, New Yorką, Bostoną, Čikagą, Los Angeles...

— O ar teko jums būti Rokiškyje? Jeigu ne, tai dabar pavaikštinėkime po Rokiškį, šaunų Rytų Lietuvos miestą, kurio apylinkėse gyvena Rytų Aukštaičiai, išlaikę senąsias lietuviškas dorybes — pasiukojimo kupiną draugiškumą, atvirą nuoširdumą, kuklumą ir maldingumą. Iš rytų besiveržiančios bangos amžiais bandė nuslaubti

Rytų Lietuvos sritis, išblaškyti gyventojus, bet jie atlaikė puolimus ir apgynė savo sodybas.

"ROKIŠKIO BAŽNYČIA RAUDANA, RAUDANA"

1937 m. vasarą gaunu iš vysk. Kazimiero Paltaroko raštą, liepiantį palikti Anykščius ir keltis į Rokiškį. Ginčytis, derėtis, prašytis čia neįprasta. Palieku vysk. A. Baranausko apdainuotąjį Anykščių šilėlį, šventosios upės juostą, kalnus ir kalnelius — išvažiuoju į Rokiškį.

Pravažiuojame Svėdasus, Tumo-Vaižganto gimtinę, pralekiame ir pro Kamajus, kur miestelio aikštėje stovi kuklus paminklas liaudies pamėgtam poetui kun. A. Strazdeliui, giesmės "Pulkim ant kelių" autoriui, ir šit prieš akis iškyla didingas, gotiškas Rokiškio bažnyčios bokštas, paskendęs medžiuose. Tai šio bokšto paūksmėje ir teks man gyventi, pažinti miestą, rytų aukštaičių sodžius, gyventojus ir jų būdą.

Kažin, ar Napoleonas matė Rokiškio bažnyčią? Jeigu jisai ant savo delno, kaip sakoma, norėjęs iš Vilniaus perkelti Paryžiun šv. Onos bažnyčią, tai ką jisai būtų

daręs, išvydęs gotiškąją Rokiškio gulbę?

Rokiškio apylinkės kaimynai, kiek pašėpdami rokiškėnų tarmę, mėgdavo juos paerzinti, sakydami:

— Rokiškio bažnyčia raudana, raudana....

Mūsų geografą Antaną Bendorius, aprašydamas Rokiškį, pastebi: "Didžiausioji Rokiškio žymenybė, tai katalikų bažnyčia, kuri savo vidaus puošnumu pralenkiama nebent tik kai kurių Vilniaus bažnyčių. Ją statydino vietos dvarininkas grafas Tyzenhauzas ir kainavusi apie 1 mil. rublių, neskaitant parapijiečių darbo ir miško medžiagos. Projektą paruošė ir statybą vykdė tirolietis (austras) architektas Weiner. Langų vitražai su Lietuvos ir Lenkijos didikų herbais gaminti Vienoje. Didysis altorius užsakytas Paryžiuje. Ypačiai daili Belgijoje dirbta ažuolinė sakykla. Presbiterijoje stovi dvi bronzinės statulos, vaizduojančios iš Švedijos atsikėlusį riterį Thuesenhusen ir jo ainį — bažnyčios statytoją. Rūsijoje brangaus raudono marmuro sarkofage ilsisi steigėjo palaikai. Bažnyčia gotiško stiliaus" (LIETUVA, psl. 106).

Iš Lietuvos dabar ateinančios žinios patvirtina, kad ši gražioji Ro-

DALIA PRIKOCKYTĖ

V Y T U R Y S

AUKŠTAI, aukštai dangaus mėlynėj,
 Sučiulbė vyturys
 Ir pynė ilgesio dainos
 Pravėrė pasakų duris.

Didelė dangaus mėlynė —
 Mažas vyturys.
 Jų dainos susipynė
 Ir švelniai užgavo širdį.
 Paėmė iš jos kažką —
 Kažką, kas niekad nebegrįš...

kiškio bažnyčia tebestovinti, tik karo metu šventoriuje sprogsi bomba, išdaužiusi gražiuosius vitražus, o dabar sudėti paprasto stiklo langai, gotiškoji šventovė nebetekusi daug grožio, mistikos ir nuotaikos.

Palikęs gotiškąją šventovę, perėjęs per kvadratišką miesto aikštę, patenki į medžiais apaugusią Tyzenhaušo alėją, vedančią į dvaro rūmus, kur gyvena grafi Przewdzekai, turėję seniau nemažai teisių bažnyčios administravime. Grafi dvare kalbėjo lenkiškai. Nereikia nė aiškintis, kaip mano "markė" buvo žemai puolusi, kai kartą, šventoriuje ponios grafienės lenkiškai užkalbintą, tegalėjau atsakyti prasėlokėlių kalba — lietuviškai...

Iš dvaro senesniais laikais sklido visas šviesesnis gyvenimas. Ilgus metus Rokiškio dvare išsilaukė grafų įkurta muzikos mokykla, kur čekas muzikas R. Liman per savo rankas praleido daugelį ano meto vargoninkų. Pvz., mūsų kompozitorius prof. Juozas Gruodis pirmuosius muzikos žingsnius žengė Obeliuose pas M. Petrauską, vėliau muzikos mokykloje Rokiškyje. Ir patys grafi mėgdavo bažnyčioje per pamaldas klausyti gražios, darnios bažnytinės muzikos, susiraukdavo, kai prie vargonų prisėdavo koksai dūdlaužis...

VAIŽGANTAS ŠYPSOSI GIMNAZIJOS SODELYJE

Lenkiško dvaro pašonėje stovi lietuviškas mokslo židinytis — kan. Tumo-Vaižganto vardo gimnazija. Nauji, perdvūs rūmai, gražus kiemas, sodelis, kur maloniai pasitinka tave rokiškėnų kaimynas svėda-

siškis kan. Juozas Tumas-Vaižgantas, taip nemėgęs rusiškos žiemos ir nešęs Lietuvai laisvės pragiedrulių, su didžia meile ir šviesiai aprašęs dėdes ir dėdienes, gyvenusias Svėdasuose, Kamajuose, Rokiškyje, Dusetose ar Zarasuose. Vaižganto paminklas skęsta gėlėse, kurių žiedų jis visą gyvenimą įleškojo moksle, mene, literatūroje, gyvuose žmonėse.

Iš Rokiškio gimnazijos išėjo nemaža šviesių lietuvių, dirbusių ir tremtyje tebedirbančių kultūrinį, visuomeninį, literatūrinį darbą. Ši gimnazija ir moksleivių ateitininkų kuopa, ilgus metus globota platau akiračio pedagogo kapeliono kun. Leonardo Gižinsko, išugdė eiles ateitininkų, pvz., Ateitininkų Federacijos Tarybos narį dr. Vladą Viliamą, geografa, kultūrininką ir visuomenininką, detroitiešiams pažįstamą kultūrininką dr. Vytautą Majauską, nemažai jaunuolių nukreipė kunigo darbui, pvz. kun. Antaną Deksnį, dabar besirūpinantį E. St. Louis pastatyti lietuvišką šventovę.

O kiek žmonių davė Rokiškis lietuviškojo rašto barams! Iš vyresniosios rašytojų kartos paminėtinas Juozas Balčiūnas-Švaistas, neseniai Čikagoje atšventęs 65 m.

sukaktį; jaunimo rašytojas ir pedagogas Matas Grigonis-Svirno Žvinė ir k.

Paskum juos veržėsi jaunoji karta: Juozas Keliuotis, romano "Svajonės ir siaubas" autorius, ypač išgarsėjęs žurnalistiniame bare, kultūros žurnalo "Naujoji Romuva" ikūrėjas ir redaktorius, lietuviškosios kultūros problemų kėlėjas; jo brolis Alfa Keliuotis, eilių rinkinio "Nerūpestingas berniukas" autorius, rašęs Ateities Spinduliuose, Ateityje. Visi skaitė ir grožėjomės rokiškėnų tarpe parašytu Alės Rūtos-Nakaitės romanu "Trumpa diena", kuri pernai nuėmė "Draugo" premiją. Bronius Kulys, žinomas Romantiko slapyvardžiu, gyvenęs dabar Brooklyne, gražių novelių ir beletristikos kūrinių yra paskelbęs Ateities Spinduliuose ir Ateityje, be to, Pranas Kozulis, gyv. Kanadoje, Pranas Rimša, "Studentų Dienų" redaktorius, Balys Čerevičius iš kaimyninio Ragelių miestelio, apie kurį rokiškėnai dainuodavo:

Mes esam solidarūs,
 Kitaip ir būt negali.
 Mes esame šiaurės krašto,
 Iš tolimų Ragelių.

Jaunesnioji rokiškėnų rašytojų karta augo ir brendo Rokiškio gimnazijoje, vėliau studijavo Vytauto Didžiojo Universitete Kaune, veržėsi kūrybingon ateitin. Per vasaros atostogas daug gyvumo ir džiaugsmo jie atnešdavo vaikams, jaunimui, suaugusiems, organizuodami šventes, kongresėlius, meno vakarus, kurių taip ilgėjosi ir laukė mieli ir darbštūs ūkininkai rokiškėnai, carinės Rusijos laikais skaityti ir rašyti mokyti didžiojo liaudies švėtėjo kan. Katelės Pamenunėlyje; Rokiškio pašonėje.

Sekmadieniais rokiškėnai melsdavosi gotiškoje šventovėje, žvelgdavo į žydinčius bažnyčios vitražus, išrašytus juose didikų herbus ir kilmės medžius, kaupdavo jėgas, kaip dažnai kviesdavo rokiškėnas Juozas Keliuotis, surasti lietuviškąjį genijų ir leisti jam prasiškleisti savosios kultūros platuose.

Toksai šiandieną menasi Rokiškis, šaunusis grafų, muzikos ir rašytojų miestas, tokie iškyla atminimuose rokiškėnai, likę tėvynėje ar tremties, kovų ir darbo vitražus kurdami svečiose salyse.

Meilė nenustoja mums rodžius tas pačias negandas ir tuos pačius vargus, tačiau ji juos persunkia nematoma ir antgamtinė šviesa, taip kad ten, kur ji vyrauja, teikia reikšmę net pačiam skausmui, ji guodžia jį ir ima perkeisti jį į kitos tikrovės džiaugsmą.

L. Lavelle

SPORTAS IR PRINCIPAI

Prieš kurį laiką Amerikos sporto mėgėjus nustebino žinia, kad jų garsusis vidutinių distancijų bėgikas Wes Santee buvo diskvalifikuotas visam gyvenimui. Sprendimą paskelbė AAU vyr. komitetas, nubausdamas sportininką už prasižengimą mėgėjo statusui. Santee sutiko pristi daugiau pinigų, negu mėgėjo teisės jam leido. Klausimas atsidūrė net teisme, nes AAU kaltinama neteisingu sprendimu.

Toks diskvalifikavimas nėra pirmas sporto istorijoje, tačiau labai įdomu stebėti amerikiečių reakvimą į šį sprendimą. Iš jo galima spręsti apie menką amerikiečių supratimą tikrosios sportininko mėgėjo sąvokos. Kai tik buvo paskelbtas Santee sprendimas, tuoj pasipylė protesto pareiškimai ir protesto laiškai. Pravestas apklausinėjimas parodė, kad pasisakyta prieš tokį sprendimą 4000:1 santykiu. Klausimas atsidūrė senate: norėta sudaryti specialią komisiją, kuri tą klausimą ištirtų. Visi pripažįsta, kad Santee nusikalto nuostatams, bet jaučia, kad tai nieko baisaus, jei jaunas sportininkas

ir kelioliką šimtų dolerių perdaug gavo. Kadangi amerikiečių sportinė spauda Santee yra gerai išreklamavusi ir tuo pačiu sukūrusi gan stiprią iliuziją, kad jis turi daug vilčių laimėti 1500 m bėgimą olimpinuose žaidimuose, tai amerikiečiai šį suspendavimą labai skaudžiai pergyvena. Visa sportinė visuomenė dabar su įtempimu laukia olimpinų žaidimų, kur rusai su amerikiečiais varžysis dėl pirmavimo pasaulio sportinėje arenoje, ir Santee pašalinimas — tuo pačiu ir amerikiečių komandos susilpninimas — yra tikroji protesto priežastis.

Pažvelkime tačiau į to sprendimo prasmingumą ir jo teigiamas savybes. Pirmiausiai: šiuo pasisakymu amerikiečiai europiečių bei kitų laisvojo pasaulio sportininku tarpe įgijo daug simpatijos. Pasakutiniu metu visa eilė užsieniečių sportininkų pareiškė savo protestą dėl "valstybinių atletų" dalyvavimo Melbourne įvykstančiuose olimpinuose žaidimuose. Toks valstybės remiamų sportininkų, kuriems teikiama finansinė parama ir suda-

romos palankios sąlygos neribotam treniravimuisi, dalyvavimas žaidimuose prasižengtų tikrajai sportininkų mėgėjų varžybų dvasiai. Čia daugiausiai kaltinamas Ryt. Europos valstybių blokas, tačiau ir Amerikai kai kas bandė primesti šį šešėlį. Tačiau AAU vadovybė išblaškė visas šias abejones savo principiniu pasisakymu.

Sunku atsispirti pagundai, kai bandoma jaunam, beturčiui sportininkui padėti: daromi įvairūs pasiūlymai, padidinamos dienpinių sumos ir t.t. Tačiau tame glūdi tikrojo sportininko charakterio stiprumas. Ir kai Santee po įspėjimo nesugebėjo išlaikyti nustatytų taisyklių, amerikiečių sportinė vadovybė pasirodė tvirta savo nusistatyme ir išipareigojimuose. Kaip savo laiku buvo diskvalifikuotas suomis P. Nurmi ir švedas G. Haegg, taip dabar aiškiai pasisakyta prieš Santee. Tuo vadovybė parodė, kad ir puikus sportininkas, jei jis prasižengia nuostatams, baudžiamas.

Sportinė vadovybė jautė, jog Santee diskvalifikavimas nuteiks prieš juos amerikiečių mases. Tačiau tas jų nenugąsdino ir todėl jų tvirtas, principinis sprendimas turi tik dar didesnės vertės. Gaila, kad plačioji amerikiečių visuomenė nesuvokia tikrosios sporto mėgėjiškumo dvasios bei tikrojo sporto tikslo. Gi amerikiečiuose išpuistas sportininko Santee pajėgumas kiek prasilenkia su realybe. Ne vieną kartą prieš varžybas pranašavęs, kad jis 1 mylią išbėgsias mažiau 4 minučių, jis dar to neatsiekė, kai tuo tarpu vis daugiau sportininkų tą ribą įveikia.

Santee turi nusileisti visai eilei svetimtaučių sportininkų. Australai Landy ir Stephens, vengrai Tabori, Iharos ir Rozsavolgyj yra pasiekę geresnių rezultatų negu Santee. Jo varžybos su kiek mažiau vertinamu danu G. Nielsen neirodė Santee pranašumo. Labai abejotina ar Santee galėtų laimėti 1500 m bėgimą Australijoje.

Liūdnai nuteikia mus faktas, kad amerikiečiai taip paviršutiniškai žiūri į tikrojo sportininko supratimą ir taip lengvai gali būti paveikiami pasisakyti prieš protinę savo sportinės vadovybės sprendimą. AAU vyresnybės nusistatymą ir tvirtą principingumą tegalime sveikinti, gi amerikiečiams linkėti, kad jie priaugtų prie savo sportinės vadovybės esminių nusistatymų supratimo.

— Stud. Jonas Šoliūnas, gyvai besireiškęs sportininkų ir ateitininkų veikloje, išsikėlė studijuoti į Urbaną, Ill.

— Algis J. Kasulaitis, atliekęs karinę prievolę Tolimuosiuose Rytuose, atostogas praleido Japonijoje. Po dviejų mėnesių jis grįžta į Amerikos kontinentą.

— Jonas Dėdinas, kelis metus buvęs Baltimorės studentų ateitininkų draugovės pirminku, šių metų vasario mėn. University of Delaware įsigijo magistro laipsnį chemijos inžinerijoje. Pakviestas į Pittsburgą, Pa. atsakingai tarnybai.

— Juozas Končius, SAS Centro Valdybos vicepirmininkas, baigė prancūzų kalbą magistro laipsniu Illinois universitete.

— M. Motekaitis dalyvavo Rockforde surengtame koncerte

ir akompanavo T. Papšytei Vilniaus krašto lietuvių iškilmingame susirinkime.

— Stud. Vyt. Memėnas paskirtas studentų ateitininkų igaliotiniu prie Tarptautinio Katalikų Jaunimo Centro Romoje.

— R. Kontrimas Fordham universiteto seniorų klasės vakarui paruošė muziką ir dirigavo orkestrui.

— E. Žilionis, A. Barzdukaitė ir N. Ambrazaitė išrinkti į Liet. Stud. Sąjungos JAV Clevelando skyriaus valdybą.

— Kun. dr. V. Cukuras išrinktas Hartfordo Sendraugių skyriaus pirmininku. Skyriui sekretoriauja A. Skrupskelienė.

— R. Apanavičius, Clevelando draugovės narys, išvyko JAV kariuomenėn. Įdėjos draugai linki Romui sėkmės ir greitai grįžti į ateitininkų tarpą.

DARBAI

ŽMONĖS

PAVASARIO NUOTAİKOS PUTNAME

Nekalto Prasidėjimo Seserų Vienuolija, pasirinkusi kilmę tikslą — „siekti didesnės Dievo garbės pačioje vienuolijoje ir josios išorinėje veikloje“, Putnamo sodybą pavertė jaukiu religiniu, kultūriniu, lietuvišku židiniu, kuris gražiai sutartinai suveda Seseles, auklėtinės, svečius, vasaros stovyklautojus, visus, kurie tik užsuka į nuosąly kampelį.

Seserys, dar neužbaigusios finansinių bėdų su paminkinės Marijos šventovės statyba, leidosi į naujus rūpesčius ir darbus — sutiko administruoti ALRK Federacijos jaunimo stovyklą, kuri trokšta dar šią vasarą priglauti būrius lietuviškojo jaunimo. Čia daug širdies ir atsidėjimo parodo vienuolijos vadovė sesuo M. Aloyza ir Putnamo namų vyresnioji sesuo Augusta.

Putnamiečių ateitininkiškoji veikla daug širdies patiria iš vienuolyno kapel. kun. St. Ylos, kun. dr. Vald. Cukuro, kuris Annhurst kolegijos studentėms lietuvaiteis dėsto lietuvių kalbą ir literatūrą. vadovauja „Dainavos“ klubui, rengiančiam kultūrinius-lituanistinius minėjimus ir programas. Į talką visada maloniai ateina ir kaimynas kun. Vaclovas Paulauskas, čia uždaras rekolekcijas veddamas, čia paskaitą skaitydamas, patardamas ar paskatindamas. Šiuo metu kun. Vl. Paulauskas rūpinasi ir „Eglutės“ administravimu, traukia iš skolų išlaidų laikraštėlių teltia jo globėjų būrelius, mat, įsiai pilnai pritaria senajam „Eglutės“ redaktoriui Pr. Naujokaičiui: „Kas neskaito Eglutės, tas užaugęs neskaitys nė Ateities“.

Vyresniųjų veiklai atsiliepija ir jaunimas, įsikūręs „raudonojo dvaro“ patalpose — bendrabutyje. Moksleivės ir studentės studijų kambarėliuose krauna į galveles reikalingas ir nereikalingas žinias, kas rytą gelsvais autobusais traukia į mokslo šventoves, ten išlieja į „tarptautinį babelį“, marga įvairių tautų jaunųjų būrį. Poilsio metu jos dainuoja, skambina, žaidžia ir bando prikelti „numirusią vasarą“, pilną žiedų, saulės, laisvės ir svajų...

Putnamietės moka ir kietai dirbti: kovo 11 surengė Pax Romana

dieną ir šv. Tomo Akviniečio šventę. Buvusi putnamietė, o dabar „Ateities“ redakcinio kolektyvo narė Enata Skrupskelytė, patiekė kruopščiai surinktų žinių apie Tomo Akviniečio gyvenimą ir asmenybę, gi svečias dr. Juozas Girnius visų smegenis pamiklino paskaitoje — „Asmenybės intelektualumo pagrindai“. Diskusijose plunksnavosi visi — senieji ir jaunieji, namiškiai ir svečiai iš University of Connecticut, Hartfordo ir Bostono. Tiesos menė abi šalys nuramino ir išvedė į taiką.

Po filosofinių problemų labai pritaro ir kovo 13 Annhurst kolegijoje surengtas smuikininko I. Va-

syliūno koncertas, kuriam kelią kolegijoje praskynė „Dainavos“ klubo pirm. Rūta Žukaitė, Putnamo „neramioji dūša“, talkinama kitų studentų. Kolegijos Seserys, auklėtinės ir svečiai grožėjosi virtuozo Iz. Vasyliūno smuiko koncertu, kuriam akompanavo jo sūnus Vytenis, meistrišku skambirumu ir kukliais nusilenkimais užburdamas jaunąsias klausytojas.

Čia tai vis praeitis, o ateitis, kurie jos sulauks, Putname bus idomiausia: balandžio 29 putnamietės švęs **ateitininkų metinę tradicinę šventę**, į kurią kasmet lėktuvais, automobiliais ir žirgais suvažiuoja daugybės jaunimo, vyresniųjų ir svečių. Ūžia, čiauska ir skamba tada Putnamas, liejasi giesmės ir dainos, paskaitos ir referatai, atsidaro teatrai ir operos — Putnamas švenčia pavasario ir kryžstaujančios jaunatvės šventę, įkvėptą ateitininkiškųjų idealų. Kurie toje šventėje dalyvausite (o kviečiamos visos ir visi!), savom akim pamatysite.

Toks tai gyvenimas verda Putname, religiniame ir lietuviškame židinyje.

Pakeleivis

KULTŪRINĖS ŽINIOS

Šv. Antano kolegiją — gimnaziją Tėvai Pranciškonai nuo rudens atidaro Kennebunkporte, Me. Atidaro šiemet tik pirmoji klasė, į kurią bus priimami berniukai, baigę pradžios mokyklą ir norį būti kunigais pranciškonais. Neturtingi, bet gabūs mokiniai finansiskai bus remiami. Nepriklausomaj Lietuvoj panaši šv. Antano kolegija veikia Kretingoje, vedama TT. Pranciškonų, ir atliko gražų religinio tautinio auklėjimo darbą.

Mėlynosios Armijos liet. sąjūdžio iniciatyva, pritariant dvasinei vyriausybei, ir šiemet gegužės 13 d. skelbiama kaip Pasaulio Lietuvių Maldos ir Atgailos Diena už nusidėjėlių atsivertimą ir Lietuvos laisvę. Viso pasaulio lietuviai, kurie gegužės mėnesį nuosirdžiai garbina dangaus ir žemės Karalienę Mariją, gegužės 13 kviečiami bendromis maldomis ir liturginėmis iškilėmis prisiminti taikos išsiilgusią žmoniją ir melstis už Lietuvos laisvę.

JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventė rengiama Chicagoje liepos 1—2 d. Ji parodys lietuvių meilę dainai ir visus nuteiks branginti savųjų dainų lobį, padedantį išlikti kūrybingais lietuviais. Visais dainų šventės reikalais kreiptis šiuo adresu: Mr. J. Kreivėnas, JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventės Komitetas, 1602 So. 48 Ct., Cicero 50, Ill.

New Yorko LB Kultūros Taryba kovo 17 New Yorke, Carnegie Recital salėje, paminėjo Lietuvos teatro 35 metų sukaktį. Meninę programą išpildė Vincė Jonuškaitė, Juzė Augaitytė, Rožė Mainelytė, Aldona Šlepetytė ir Henrikas Kačinskas. Apie Lietuvos teatrą kalbėjo prof. J. Brazaitis.

SKELBIMAS

Š. m. birželio 1—3 dd. Koenigsteine (prie Frankfurto) šaukiama **Vokietijos ateitininkų sendraugių suvažiavimas**, į kurį yra kviečiami visi Europoje gyvenantieji ateitininkai moksleiviai, studentai ir sendraugiai. Ne visų ateitininkų adresai yra valdybai žinomi, tad tas skelbimas yra kartu ir kvietimas kiekvienam ateitininkui.

Maloniai prašome apie dalyvavimą pranešti (vėliausiai iki š. m. gegužės 5 d.) valdybai: P. Narutis, (14a) Boebingen, Reussensteinstr. 35. Pranešusieji gaus smulkesnę informaciją (kas suvažiavimui gali skirti lėšų, prašome jas siųsti tuo pačiu adresu).

Vokietijos Ateitininkų Sendraugių Valdyba

Šatrijos kvartetas Chicagoje: A. Jasaitytė, O. Stankaitytė, E. Blandytė ir J. Ausiukaitytė. Prie piano A. Prapuolenytė.

IŠ CHICAGOS PADANGĖS

Chicago studentai ateitininkai balandžio 26 d., susirinko neįprastoj susirinkimo vietoj, ne pas Tėvų Jėzuitus, bet šv. Bazilijaus parapijos salėje. Dalyvavo didelis būrys studentų bei būsimųjų abiturientų, kurie jau pradeda įsitraukti į studentų gyvenimą. Mes jūs sveikiname ir tikimės iš jų daug veiklos mūsų organizacijoje.

Susirinkimas buvo pravestas Kęstučio korporacijos narių — pirmininkavo J. Štuopis, sekretoriavo B. Baniukaitytė. J. Končius skaitė įspūdingą, pilną gilių minčių referatą „Tarp idealizmo ir tikrovės“. Referatą sekė įdomios ir gan

ilgos diskusijos. Po diskusijų F. Palubinskas skaitė ištrauką iš Vieniūolio raštų. Taip pat buvo ir parodytas filmas, suktas Kęstučio korporacijos baliuje.

Draugovės šventė, kuri turėjo įvykti balandžio 15 dieną, nukelta į balandžio 28 dieną. Draugovės pirmininkas J. Šoliūnas perskaitė gautą iš lietuvių Vyčių laišką, per kurį kvietė draugovės narius dalyvauti jų ruošiamoje šv. Kazimiero šventėje. Taip pat, buvo perskaitytas nariams Naujų Metų baliaus pelnas, ir būsimai stovyklai pagerinti įvairūs pasiūlymai bei patarimai.

PLAČIAME PASAULYJE

Chicago studentai ateitininkai, kurie nėra davę priesaikos ir nori tapti tikraisiais organizacijos nariais, neužilgo pradės ruošti egzaminams. Kandidatai, išklausę egzaminams pasiruošimo kursus ir išlaikę skirtus egzaminus, galės duoti priesaiką per studentų ateitininkų šventės dieną.

Šatrijos korporacijos susirinkimas, kuriam vadovavo K. Jazbutis, o sekretoriavo M. Jurėnaitė, įvyko kovo 2 dieną Tėvų Jėzuitų namuose. Šiame susirinkime buvo kviešti ir vyresnieji šatrijiečiai, kurių susirinko nemažai, bet buvo laukta daugiau.

Irena Ausiukaitytė vaizdžiai ir įdomiai išnagrinėjo savo referate J. Jankaus knygą — „Namas geroj gatvėj“. Irena savo sklandžiu referatu iškėlė daug klausimų ir įvairių nuomonių. Knygoje iškelta vedamoji mintis — žmogaus prisirišimas prie žemiškų gėrybių, ir tas mus privedė prie labai karštų diskusijų. Po diskusijų Angelė Katelytė perskaitė savo rašinėlį apie stovyklinį gyvenimą.

Balandžio 8 dieną surengtas Šatrijos Raganos - Marijos Pečkauskaitės 25 metų mirties sukakties minėjimas, kurį ruošė Šatrijos ir Giedros korporacijos. Balandžio 14 dieną įvyksta didžiulis dainos vakaras, ruošiamas Šatrijos korporacijos.

švč. P. Marijos Nek. Pras. moksl. at-kų kuopos Chicagoje tautinių šokių grupė: (iš kairės) O. Bosaitė, D. Klausaitė, G. Norvilaitė, A. Jakšytė, E. Ubartaitė, A. Dobravolskytė, J. Varnaitė ir G. Grizaitė.

Melbourn (Australijoje) moksl. at-kų kuopos nariai su savo vėliava. Sėdi iš kairės: sendraugių pirm. B. Zumeris, kp. dvasios vadas kun. P. Vaseris ir kp. globėjas J. Mulokas. Nuotr. V. Samulio

JUBILĖJINĖS IŠKILMĖS AUSTRALIJOJE

Sausio 7—8 Melburno moksl. at-kų Aušros Vartų kuopa kartu su Melburno sendraugiais iškilmingai paminėjo ateitininkijos gyvavimo 45 m. sukaktį. Iškilmių metu buvo pašventinta pirmutinė Australijos ateitininkų vėliava.

Sausio 7 meno vakare meninės jėgos dalyvavo iš Adeaidės, Albury, Sydney, Melburno ir visus gražiai nuteikė skoninga programa. Kun. P. Vaseris, at-kų dvasios vadas, programos dalyvius ir svečius nuoširdžiai pasveikino.

Sekmadienį visi organizuotai dalyvavo pamaldose su naująja vėliava. Kun. Kemešis iš Pertho laikė pamaldas, o kun. P. Vaseris pasakė pritaikytą pamokslą. Pamaldų metu visi ėjo šv. komunijos. Vėliavą šventinant asistavo E. Ciovinskienė ir Br. Zumeris.

Po pamaldų iškilmingąją akademią pradėjo Melburno sendraugių pirm. Br. Zumeris. Garbės prezidentuman pakviesta kun. P. Vaseris, P. Šestakauskas, P. Švambarys, Motiejūnas, Kuncaitis, Pocius, Pankevičius ir Gudėlienė. Visus džiugino 16 naujų narių, kurie davė

iškilmingą pasižadėjimą. Kuopos globėjas J. Mulokas visus papuošė ateitininko ženkleliais.

A. Grigaitis turiningoje paskaitoje priminė ateitininkijos sąjūdžio istoriją, ryškesnius veiklos momentus, aptarė ateitininkų veiklos gaires ateičiai.

Pabaigoje darniai skambėjo ateitininkų himnas, užbaigęs dviejų dienų ateitininkų suvažiavimą, jubilėjinės iškilmes ir nuteikęs Australijos ateitininkus darbui. Šventės išpūdziai ir nuotaikos visus palydėjo namo, stiprindamos pilkosios dienos darbus ir pasiryžimus.

L. V.

WORCESTER, MASS.

Vasario 11 d. Lietuvių Meno Mėgėjų Ratelio patalpose ateitininkų sendraugių valdyba surengė tradicinius lietuvių užgavėnių blynus, kuriuose buvo pakviesti moksleiviai ateitininkai su savo tėveliais. Be to, dar buvo pakviesta ir svečių. Vakaras gražiai praleistas; jaunimas turėjo progos pasilinksinti, o senimas pasidžiaugti augančių ir bręstančių atžalynų.

Vasario 12 d., tuoj po mokinių pamaldų, šv. Kazimiero parapijos mokyklos patalpose buvo pagerbtos ateitininkų geradarės: mokyklos vedėja sesuo Hyacinta ir sesuo Scholastika jų Globėjų švenčių proga. Visi mokyklos ateitininkai ėjo šv. komunijos pamaldų metu. Po pamaldų St. Stanėlienės, E. Mykalauskienės, M. Dabrilienės ir Repšienės parengtais skaniais pusryčiais visi buvo pavaišinti. Po pusryčių įvyko kuopos susirinkimas. Kalbėjo Pr. Pauliukonis, Sendraugių Valdybos pirmininkas, A. Gražulis ir motinų vardu M. Dabrilienė. Atminimui seselėms įteiktos kuklios dovanėlės: vedėjai prof. Z. Ivinskio "Šv. Kazimieras", o seslei Scholastikai "Saulės giesmė". Susirinkimas baigtas giesme "Marija, Marija"...

• **Daktarų ir teisininkų**, priklausančių prie Pax Romana, kongresai šaukiami rugsėjo mėn. Pirmasis vyks Olandijoje ir diskutuojama tema — "Medicina ir įstatymai". Teisininkai susirinks Romoje ir nagrinės temą "Respektas individui ir baudžiamojo įstatymo pritaikymas".

SKAUTŲ IR AT-KŲ ŠVENTĖ BALTIMORĖJE

Tradicinė šv. Kazimiero šventė buvo atšvęsta kovo 4 dieną. Minėjimas pradėtas šv. mišiomis ir bendra šv. komunią. Pusryčių metu pritaikyta kalbą pasakė kun. K. Pugevičius. Trumpai apžvelgė šventojo nuostabią gražų gyvenimą, persunktą pamaldumu ir meile artimui. Tad ir šių dienų jaunimą dvasios vadas ragino ne dideliems žygdarbiams, bet gražiu kasdieniu gyvenimu patraukti kitus, rodyti kitiems gerą pavyzdį.

Meninė daly skaučių draugininkė M. Vičiulytė paskaitė šventei pritaikytą eilėraštį. Jaunesniųjų at-kų kvartetas padainavo keletą dainelių. V. Gailevičiūtė, E. Noreikaitė ir D. Veliuonaitė padeklavo po eilėraštį. E. Bradūnaitė padainavo keletą senovės liaudies dainelių. Programą pravedė V. Bogutaitė.

Studentų ateitininkų rekolekcijos. Dvasios vado kun. K. Pugevičiaus pastangomis kovo 11 dieną buvo suruoštos rekolekcijos. Į šias

rekolekcijas buvo kvieštas ir visas Baltimorės jaunimas, bet labai gaila, vos keli tepasirodė.

Pamokslai prasidėjo 3 val. pp. ir tęsėsi iki 8 val., įskaitant bendrą vakarienę ir pertrauką. Pagrindinė pamokslų mintis buvo "Pasaulio atnaujinimas Kristuje, kuris turi ateiti per mūsų pačių atsinaujinimą". Reikia pripažinti, kad buvo labai gera pamokslų sistema. Kiekvienas pamokslas truko apie 30–40 minučių, paskui 15 minučių skirta apmąstymui, maldai, susikaupimui. Be pamokslų dar buvo bendrai apeiti Kryžiaus keliai ir atkalbėtas šv. Rožančius.

Nors buvo ir labai mažas būrelis, bet visi pajuto pakilią ir maldingą nuotaiką. Už šias rekolekcijas didžiausia padėka tenka dvasios vadui kun. K. Pugevičiui, kuris pašventė tiek brangaus laiko. Taip pat parapijos klebonui prelatui L. Mendeliui už leidimą naudotis patalpomis. **Gen. B.**

CLEVELANDAS

Vasario 29 d. savo tarpe keletai valandų turėjome SAS Dvasios Vadą Tėvą Kidyką. Šio trumpo atsilankymo proga Tėvas Kidykas studentams at-kams skaitė paskaitą "Intelektualinių galių reikšmė tikėjimo pažinime", po kurios sekė gyvos diskusijos.

Šv. Kazimiero minėjimas. Kovo 2 dieną lietuviškos valandėlės radijo bangomis nuskambėjo montažas šv. Kazimiero garbei. Montażą, supintą iš jau žinomų ir dar besiskleidžiančių talentų kūrinių, paruošė Vyt. Valaitis. Išpildė stud. at-kų draugovės nariai: N. Ambrazaitė, N. Palubinskienė, D. Prikockytė, J. Graurogkas ir J. Puškorius.

Kovo 4 d. šv. Kazimiero minėjimą bendrai suruošė trys jaunimo organizacijos: vyčiai, skautai ir ateitininkai. Šv. Mišių metu gausus jaunimo būrys priėmė šv. Komuniją. Po to sekė bendri pusryčiai ir minėjimas, kurį pravedė vyčių pirmininkė Trainauskaitė. Trumpą žodį apie šv. Kazimierą tarė St. Barzdukas. Gyvą vaizdelį išpildė jaunosios skautės. Šis minėjimas parodo gražų Clevelando jaunimo organizacijų bendravimą.

At-kų šventė. At-kų 45 metų išikūrimą Clevelando at-kai paminėjo kovo 18 d. šv. mišiose su vėlavomis dalyvavo moksleiviai, studentai ir sendraugiai at-kai. Po pamaldų sugiedota at-kų himnas. Iškilmingas aktas įvyko lietuvių salėje 4 val. p.p. Jį atidarė "Ateities" klubo pirmininkas Brizgys. Sugiedota Lietuvos Himnas ir Ma-

rija, Marija už žuvusius at-kus. Po garbės prezidiumo pakvietimo sekė iškilmingiausias momentas — moksleivių ir studentų narių pasisąžadėjimas. Naujuosius narius sveikino dvasios vadas kun. Spurgis. Paskaitą skaitė garbingasis svečias — Federacijos vadas prof. S. Sužiedėlis. Meninėje programoje pasirodė at-kiškos pajėgos. Savo kūrybos deimaniukų pabėrė D. Prikockytė. Deklamavo I. Stasaitė, N. Ambrazaitė ir N. Palubinskienė. Muzikos dalykėlių patiekė jaunutis smuikininkas S. Alkaitis ir pianistas V. Graužinis. Šokio meną parodė T. Stasaitė ir at-kės jaunutės.

Šventė baigta jaukiu pobūviu — vakariene, kurios metu sveikino L. Bendruomenės pirm. St. Barzdukas, muz. A. Mikulskis ir skautų atstovai. **II**

KAS NAUJO PHILADELPHIJOJE?

- Kol. Saulius Pliuškonis kovo 23 d. išvyko į kariuomenę. Philadelphia studentai savo draugą atsisveikino jaukiame pobūvyje. Sauliaus išdininko pareigas SA draugovėje perėmė Raima Binkytė.
- Balandžio 7 d. Philadelphia stud. at-kai rengia šaunų vakarą — "Pavasario Fantaziją", šv. Andriejaus salėje, 8 val. vakaro.
- Spaudos vajui, darbuojantis moksleiviams ir studentams, vadovauja B. Čikotas, A. Žukauskas ir A. Gečiauskas.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Kovo 4 d. Vasario 16 Gimnazijos at-kai suruošė šv. Kazimiero šventės minėjimą. Minėjimas buvo pradėtas šv. mišiomis vokiečių katalikų parapijos bažnyčioje. Mišias atlaikė kuopos dvasios vadas kun. dr. J. Petraitis, pasakydamas gražų ir išsamų pamokslą.

15 val. gimnazijos salėje įvyko minėjimas. Salė buvo pačių at-kų iniciatyva gražiai dekoruota ir išpuosta. Minėjimą atidarė kuopos pirmininkas V. Bartusevičius. Svečias kun. D. Kenstavičius skaitė paskaitą apie šv. Kazimierą. Meninėje dalyje vyr. at-kai gražiai atliko kuopos globėjo mokyt. V. Natkevičiaus sustatytą montažą: "Šv. Kazimieras — mūsų Globėjas". Jį paruošė mok. L. Skeivalienė. Po montažo sekė eilėraščiai. Meninės dalies pabaigai at-kų choras, vedamas muz. K. Motgabio, sugiedojo keletą giesmių.

Kovo 2 d. popiežiui Pijui XII suėjo 80 metų amžiaus ir 17 metų, kai buvo išrinktas aukščiausiojo Bažnyčios autoriteto pareigom. Ta proga kovo 11 d. at-kai suruošė šių šv. Tėvo sukaktuvių minėjimą. Minėjimą atidarė kuopos pirmininkas V. Bartusevičius. Svečias kun. dr. J. Aviža skaitė paskaitą apie popiežių Pijų XII. Pradėjęs nuo pat jo jaunystės, prelegentas labai gražiai ir išsamiai nušvietė dabartinio popiežiaus asmenį. Iškėlė jo nuopelnus, ypatingai padarytus II pasaulinio karo metu, kai jo pastangomis buvo išplėsta Caritas šelpimo įstaiga. Baigdamas paskaitininkas ragino visus prašyti Dievo, kad šis 80 metų Baltasis Senelis dar nepalūžtų savo ganytojiškame darbe. Toliau sekė meninė dalis. Kuopos svečias F. Strolia smuiku ir VIII kl. mokinė G. Jasevičiūtė pianinu išpildė fantaziją pagal Verdi "Trubadūrą". Buvo padeklamuota keletas eilėraščių. Minėjimą baigiant, at-kų vyrų chorelis sugiedojo popiežiaus giesmę "Petro Laivas". **E. Vasiliauskas**

- Stud. at-kų susirinkime, įvykusiame kovo 18 d., Algis Gečiauskas skaitė referatą: "Lietuvių Politiniai ir Ideologiniai Susigrupavimai". Puikiai paruošta tema dar buvo papildyta bei paaiškinta sendraugio B. Žukausko. Šiame susirinkime svarstyta kandidatų pasiruošimas įžodžiui į SAS. Šiam reikalui palengvinti pirm. A. Žukauskas į susirinkimų dienotvarkę įvedė ideologinį kampelį, kuriame bus aiškinama ateitininkiškoji pasaulėžiūra.

KREIVOS ŠYPSENOS JAUNO ŽURNALISTO VARGAI

Amžina studentė draugei: "Aš te-
kėčiau už jo, jei jis turėtų daugiau
pinigų, arba jei jis būtų aukštesnis,
arba jei jis būtų daktaras, arba jei
jis manęs paprašytų".

—o—
Vienas jaunutis kitam, verkdamas:
"Mano šuo, Striukutis, padvėsė".

Kitas jaunutis: "Mano bobutė vakar
numirė, o aš neverkiu".

Tas pirmas jaunutis: "Bet tu savo
bobutės neužauginai nuo mažens,
kaip šunyčio".

—o—
Kapelionas: "Kokios mergaitės ei-
na į dangų, Terese?"

Teresė iš Putnamo: "Numirė, tė-
veli."

—o—
"Kokia jūsų mamos pavardė buvo,
kol ji nebuvo ištėkėjusi?"

"Aš neturėjau mamos, kol ji ne-
buvo ištėkėjusi".

—o—
Mama: "Kur tu, Aliute, dabar
eini?"

Aliutė: "Nešu laišką įmesti į dėžę".

Mama: "Ar pablūdai! Taip bjau-
riam ore gero žmogaus šuo neitų
lauk, — tegul tėvas nuneša.

—o—
Mokytojas: "Pasakyk, Onute, kas
tau geriau patinka: saulė ar mėnu-
lis?"

Onutė: "Mėnulis".

Mokytojas: "Na, ir kodėl?"

Onutė: "Mėnulis nakčia pašviečia,
o saulė šviečia dieną, kuomet ir taip
būna jau šviesu..."

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

• Kodėl višta eina skersai gat-
vės?—

Kad pereitų į kitą pusę.

• Jeigu tavo dėdės sesuo nėra ta-
vo teta, kokia giminystė yra jūsų?—
Ji yra tavo motina.

• Koks skirtumas tarp blusos ir
dramblio?

Dramblis gali turėti blusų, bet
blusa negali turėti dramblį.

• Kodėl sardinkos yra kvailos žu-
vys?—

Todėl, kad jos sulenda į konservų
dėžutę, užsirakina ir palieka raktą
lauke.

• Kuo skiriasi naujas dešimtukas
nuo seno cento?—

Devyniais centais.

• Kada žmogus čiaudo tris kar-
tus?—

Kai jis nebegali susilaikyti po ant-
rojo.

• Kas yra tas gyvulus, kuris turi
katės galvą, katės uodegą, katės
būdą, ir vistiek nėra katė?—

Kačiukas.

Sunku sėdėti jaunam po liepa,
Kai parašyti tau straipsnį liepa.
Šlapias, sulytas vaikštau po parką,
Gražiausios temos gatvėm nudarda.

Sunku surasti man temą skambia,
Kuri prikeltų žmoniją rambia.
Todėl nuliūdęs krentu ant suolo,
Sako, ten muzos žmogų užpuola.

Apie veikimą gal parašyti?
Ant mūsų valdybos kuolius tašyti?
Bet kad to darbo niekas neveikia,
O ir su valdžia pyktis nereikia.

Tėvynės meilę gal pakedenti,
Kad ji širdyse skaidriau rusentų?
Bet ką aš nauja čia pasakysiu,
Tiktai poetams į akis lįsiu.

Žinau, broleliai, jau mintis šovė!
Ir vos ant žemės ji nepargriovė.
Apie veršiukų ūkį rašysiu,
Tik, mieste gimęs — galiu suklysti.

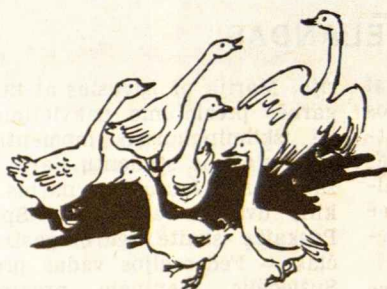
Štai, ir ateina pulkelis mūzų,
Tokių, kaip ašen, parko intrūzų.
Žinau, broleliai, ką aš rašysiu:
Kaip leisti laiką jus pamokysiu.

Bet ką valdyba man pasakytų?
Ji rūšiu pirštu akis badytų:
"Tu miesto slunkius, nakties pelėda,
Darai draugovei didelę gėdą"...

Ir taip nuliūdęs palieku sodą,
Nors ten sėdėti ir nenuobodu.
Bet straipsnio nėra seniai prašyto,
Liks ir valdyba neaprašyta...

Slunkius

MERGAIČIŲ KAMPELIS

PRIVILEGIJŲ ATSISAKOME!

Rašo Kęstė Vaclovaitė

Mergaitės! Gana segregaci-
jos ir separacijos. Tegyvuoja
koedukacija! Ačiū Dievuliui,
"Giedra" su "Birute" li-
ko okupacijoje, o mergaičių
skyrui kryželių pastatė SAS.
Ir teisingai, mergaitės. Šalin
separacija! Mes, mergaitės,
juk vyrams karo neskelbia-
me. O mergaičių skyrius —
tai karas. Atvirkščiai, mes už
taiką iki gyvos galvos. Tai
kam mums tas skyrius! Tai
buržuazinė privilegija! Tai
lyčių nelygybės išdava! Ko-
edukacija ir kooperacija turi
būti mūsų, mergaitės, šūkis.
Juk mes, mergaitės, nesame
kitokios ir nenorime kitokio-
mis būti, ar ne? Mes turime
tik tokias problemas kaip jie.
Kur mūsų skirtingos proble-
mos, klausiu jus? Tai tik
kun. Ylos prasimanymas. At-
siminkime, mergaitės, kad,
jei mes ir esame mergaitės,
tai visą amžį nepasirūšusios
mergaitėmis likti. Mums,

mergaitės, reikia meilės. Va,
ko mums reikia! Tai vienin-
telė mūsų problema. Bet
kaipgi šią problemą pačios
vienos spręsimė? Ne mūsų
vienų galioje! Negalime gi
šokdamos pačios sau į ausy-
tes meilės žodžius šnibzdėti.
Kas kita jam! Todėl, mergai-
tės, šeimos gyvenimui renki-
mės bendrai. Ir uždaro reko-
lekcijos turi būti bendros,
nes kaip kitaip mes ir jie mus
gali pažinti? Turime sukurti
vieną frontą, netaip kaip
Vlike...

Redakcijos pastaba. Praei-
tam numery "Mergaičių kam-
pelio" nebuvo, nes korespon-
dentę kažkoks studentas nu-
sinešė. Ar gegužės mėn. nu-
mery kampelis bus, irgi ne-
aišku, nes paskutinėmis "Kas
ką sakė" agentūros žiniomis
ir naujoji mūsų korespon-
dentė esanti dideliame pavojū-
je. Už kampelio mintis re-
dakcija neatsako.

ATEITININKŲ STOVYKLA — STUDIJŲ DIENOS ITALIJOJE

Italijos Ateitininkų Draugovės iniciatyva šią vasarą Europos ateitininkams ruošiamą stovyklą — ideologiniai kursai šiaurės Italijoje, Volksbildungsheim "St. George", SARNS bei Brixen, Bolzano provincijoje.

Stovyklos parengimas, išlaikymas ir jaunimo kelionės iš visos Europos į stovyklą pareikalaus nemaža lėšų. Stovyklos rengėjai dėda visas pastangas kuo daugiau ateitininkiško jaunimo sutraukti į stovyklą ir ten jį apginkluoti stipria ateitininkiška ideologija.

Tuo tikslu Italijos Ateitininkų Draugovė kreipiasi į visus ateitininkus JAV ir Kanadoje, prašydama paremti jų pastangas aukomis. Aukas prašome siųsti Ateitininkų Federacijos Valdybai, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, New York.

ATEITININKAI

domisi Amerikos lietuvių katalikiškojo jaunimo Vyčių veikla, su jais bendrauja ir

skaito jų organą

"VYTI"

"VYTIS" kainuoja metams tik 3 dol.

"VYTI" galima užsisakyti šiuo adresu:

resu:

Mrs. Rita Pinkus, 76 Providence St.,
Worcester 4, Mass.

NAUJI ATEITIES GARBĖS PRENUMERATORIAI 1956 M.

Kun. A. Baltinis, Chicago, Ill.
J. E. vysk. V. Padolskis, Roma, Italia.

J. A. Kasiulaitis, Korėja
Dr. J. Karvelis, Chicago, Ill.
Kun. J. Pragulbickas, Elizabeth, NJ
Kun. Ign. Urbonas, Gary, Ind.
Dr. A. Razma, Wilmington, Ill.
Kun. E. Paukštis, Chester, Pa.
Kun. J. Riauba, Custer, Mich.
Ant. Balčytis, Chicago, Ill.
Kan. M. Vaitkus, Peace Dale, R. I.
Dr. P. Jucaitis, Chicago, Ill.
Alg. M. Šaulys, Paterson, N. J.

Iki šiol Ateities prenumeratos mokesčių už 1956 metus yra atsiuntę 600 skaitytojų. Administracija tiems uoliems skaitytojams labai nuoširdžiai dėkoja. Taip pat labai prašome visus kitus prenumeratus nedeisti atsilyginti prenumeratos mokesčių, tuomi sutau-pysite mums paraginimams siuntinėti išlaidas ir padesite Ateičiai finansiškai.

Saleziečių gimnazijos MA šv. Jono Bosko kuopos nariams Ateitį užsakę:

L. Reivydai — L. Reivydai, Rochester, N. Y.; R. Čepulevičiui — St. Daunys, Chicago, Ill.; P. Menkeliuui — V. Daugėlienė, Kearny, N. J.; H. Dičpetriui — V. Matulaitis, Toronto, Ont., Canada; M. Jasevičiui ir H. Juozaičiui — Dr. J. Balčiūnas, Strasburg, Ohio; A. Martinkui — J. Piktarna, Cleve-

land, Ohio; A. Navikauskui — J. Žadeikis, Chicago, Ill.; P. Nekrošiui — St. Daunys, Chicago, Ill.; A. Norvilai, Al. Buitvydai, R. Lapšiui ir A. Kivėnui — V. Daugėlienė, Kearny, N. J.; P. Kivėnui — MA Detroito kuopa; M. Kvedarui ir D. Ošurkai — kun. J. Maknys, Brooklyn, N. Y.

Dar trūksta penkiems šios kuopos moksleiviams ateitininkams geradarių, kurie paaugotų 3 dol. jų Ateities metinei prenumeratai.

Vasario 16-sios gimnazijos MA vysk. M. Valančiaus kuopos nariams Ateitį užsakę:

A. Adomaičiui — O. Petrikienė, E. St. Louis, Ill.; B. Ašmytei, V. Bartusevičiui ir O. Bartkutei — O. Jankevičiūtė, New York, N. Y.; B. Čepulevičiui — V. Prunskienė, Chicago, Ill.; B. Janušaitytei — Rochesterio, N. Y., Rėmėjų būrelis per A. Ragelį; Gr. Jasevičiutei — Al. Puida, Longlac, camp 35, Ont., Canada; A. Laniauskui — A. Prbedinskas, Toronto, Ont., Canada.

Vasario 16-sios gimnazijos kuopa turi 56 narius. Taigi, dar 48 moksleiviai ateitininkai laukia geradarių, kad ir jie galėtų visus šiuos metus gauti Ateitį.

Visiems geradariams jų sušelpantieji moksleiviai ir Ateities administracija labai nuoširdžiai dėkoja.

Norintieji likusiems moksleiviams užsakyti Ateitį, užsakymus su 3.00 dol. prenumeratos prašom siųsti: Ateitis, 916 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.

Ateities Administracija

VISIEMS ATEITININKŲ VIENETAMS

Pereitais metais Ateitis galėjo savo biudžetą subalansuoti be minuso tik dėl to, kad ateitininkiškieji vienetai ją parėmė suruošdami Ateities reikalams bent po vieną parengimą. Vien Chicago Ateities koncertas davė pelno per 600 dol. Waterburio scenos mėgėjų teatras su "Varpų Giesme" Ateičiai davė apie 300 dol. Kitos vietovės taip pat savo įnašu Ateičiai daug padėjo. Esame visiems nuoširdžiai dėkingi.

Administracija tikisi ir prašo, kad ir šiais metais ateitininkiški vienetai vietovėse padarys bent po vieną parengimą, kurio pelną skirs Ateities reikalams. Broklyne toks koncertas bus gegužės 12 d.

WINDSORE AUGA JAUNIMAS

Kovo 11 d. Windsoro (Kanadoje) ateitininkai turėjo gražią šventę. Po rekolekčių ir pamaldų visi ateitininkai susirinko pas ponus Čiuprinskus agapei. Trys moksleiviai ateitininkai davė iškilmingą pasižadėjimą: Eleanora Čiuprinskaitė, Meilutė Stygaitė ir Juozas Juknys. Iškilmėms vadovavo iš Detroito atvykęs kun. B. Dagilis. Kalbėjo vietos klebonas kun. V. Rudzinskas, J. Urbonas ir Vyt. Barisas, L. Bendruomenės apylinkės pirm. Po kavutės gražiai pasišnekučiuota ir su naujais ryžtais išskirstyta namo.

Windsorietis

DIDŽIULIS ATEITIES KONCERTAS BROOKLYNE

Pavasarinis ATEITIES koncertas Brooklyne, N. Y., šiemet ruošiamas su ypatinga programa.

Didžiojo New Yorko ir apylinkių lietuviai pirmą kartą turės progos išgirsti naujausias mūsų menines pajėgas.

Koncerto programoje dalyvaus:

1. Solistas **VACLOVAS VERIKAITIS** — bass-baritonas iš Toronto,
2. Solistė **ALDONA STEMPUŽIENĖ** — mezzo sopranas iš Clevelando.

Abu solistai yra gerai žinomi savo aukšta balso kultūra ne tik lietuviškai visuomenei Chicagoje, Clevelande, Detroite, Toronte ir kt., bet taip pat ir amerikiečiams bei kanadiečiams iš jų viešų koncertų bei televizijos ir radio programų.

3. Pianistė **JULIJA RAJAUSKAITĖ-SUŠIENĖ** iš Highland Park, N. J., neseniai su dideliu pasisekimu koncertavusi Philadelphijoje.

Koncertas įvyks gegužės 12 d., 7 val. vak., Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, New York. Po koncerto šokiai. Gros Rič. Kontrimo orkestras.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

VYTAUTO AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

YRA GERIAUSIA DOVANA VISOKIOMIS PROGOMIS.

Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, nežiūrint, kas kokia kalba bekalbėtų.

Aibumas **LIETUVA** yra gražiausia dovana vardinių ir gimtadienių progomis.

Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti.

Užsakymus siųsti:

ATEITIS,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

Kaina 6 dol.